

A karácsony közeledtével valahogy mindannyian egy kicsit jobban vágyunk a meghittsége, a lelassulásra, a történetekre, amelyek megérintenek.

Én pedig abban hiszek, hogy az ünnepi varázslat sokszor egészen apró, elmesélhető pillanatokban lakik: egy történetben, amit együtt hallgat a család, egy esti összebújásban, egy képzeletbeli világban, ahova a mese repít el.

Ezért gyűjtöttem össze ezt a 24 karácsonyi mesét — hogy legyen minden napra egy olyan kis történet, ami segít megérkezni az ünnepbe.

Használhatod őket adventi kalendáriumba rejtett meglepetésként, vagy akár külön is: esti mesének, reggeli hangolódásnak, vagy egy-egy közös családi pillanat megteremtéséhez.

Ugyanabból a szándékból született ez az összeállítás, amiből minden anyagom:

hogy akik velem tartanak, ne csak a pénzügyeikben fejlődjenek, hanem ők maguk is.

Mert a karácsony szépsége nem a tárgyakban, nem a költekezésben, és nem a “tökéletes ünnep” hajszolásában rejlik — hanem abban, hogy jelen vagyunk egymásnak, és közben nem feledkezünk meg magunkról sem.

Fogadd szeretettel ezt a gyűjteményt, és engedd, hogy a mesék segítsenek abban, hogy lassabban, szebben, derűsebben érkezz meg a fa mellé.

Kellemes karácsonyi készülődést kívánok neked — és ne feledd: te is fontos vagy.

A karácsony nem arról szól, mi kerül a fa alá, hanem arról, **kik állnak a fa körül.**

És ha te is ott állsz — márpedig ott leszel — akkor egyetlen kérdés marad: **te hogy érzed magad abban a pillanatban?**

Tartalomjegyzék

A három fenyőfa	2
Bósze Balázs: Erdei karácsony	3
Harald Scheel - Sibylle Jung: Benedek apó karácsonya	4
A legszebb karácsonyfa	5
Mentovics Éva: Mióta van csillag a karácsonyfák csúcsán?	6
A kicsi dió- Székely mese	7
C. Andersen- A hóember	8
Fésűs Éva: A büszke tölgyfa	10
A három kívánság	11
Benedek Elek: A rossz és a jó szeg	12
Hermann Marika: Ödönke, a duci kiséger	13
Skolik Ágnes: Angyalka születik	14
Linda Jennings: Karácsonyi meglepetés	15
Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül?	16
J. Simon Aranka: Könnytündér	18
Zelk Zoltán: Mikulás bácsi csizmája	19
Donászy Magda: Karácsonyvárás	20
Eliza Beth: Karácsonyi dallam	21
Mester Györgyi: A csúcsdíszt	22
Mester Györgyi: A Hókirálynő karácsonyfája	23
Devecsery László: Cinegekarácsony	24
Linda Jennings: Bandi pónija	25
C. Andersen: A rendíthetetlen Ólomkatona	26
Lev Tolsztoj: Pánov apó karácsonya	28
Az Évszaktündérek vitája	31

A három fenyőfa

Három fenyőfa állt egy dombtetőn. A legnagyobbik fa szép és egyenes volt, erős, messze nyúló ágai voltak. A kisebbik fenyő nem volt olyan terebélyes, de napról napra fejlődött és növekedett. A harmadik fenyő azonban igazán nagyon kicsi volt, vékony törzsű és egészen alacsony.

- Bárcsak olyan nagy és erős lennék, mint a Legnagyobb fenyő. - sóhajtotta ez a kicsike fa.

Nagyon hideg tél volt ebben az esztendőben.

A földet beleperte a hó. Karácsony közeledett.

- Bárcsak eljönne értem Télapó, és elvinne karácsonyfának! - sóhajtott a Legnagyobb fenyő.

- Bárcsak engem vinne! - mondta a Kisebbik fenyő.

- Bárcsak engem választana! - kívánta a Harmadik Fácška.

Egy napon fázós kismadár jött szökdécselve feléjük. Megsérült a szárnya, s ezért nem tudott repülni.

- Kérlek Legnagyobb fenyő, itt maradhatnék az ágaid közt? - szólította meg félénken a kismadár a fát.

- Nem lehet! - mondta a Legnagyobb fenyő- Nem használhatok madarakat az ágaim közt, mert éppen karácsonyfának készülök.

- Pedig úgy fázom - panaszkolta a kismadár, a Legnagyobb fenyő azonban nem is válaszolt.

Így hát a törött szárnyú kismadár odább ugrált a Kisebbik fenyőhöz.

- Kedves Kisebbik fenyő megengednéd, hogy itt maradjak az ágaid között? - kérdezte.

- Nem! - felelte a Kisebbik fenyő. - Nem ringathatok semmiféle madarat az ágaim között, mert hátha éppen most vinne el valaki karácsonyfának.

Ekkor szegény didergő kismadár tovább ugrált a Harmadik Fácskához.

- Drága kicsi fenyő, itt maradhatnék az ágaid között? - kérdezte.

- Hogyne maradhatnál kismadár - felelte a Harmadik Fácška. - Búj csak egészen hozzám. Majd megmelegítelek, amennyire csak tőlem telik.

A kismadár felugrott a Harmadik Fácška ágai közé, ott nyomban el is aludt. Hosszú idő múlva a Harmadik Fácška édes, halk csengettyűszót hallott. A hangok egyre közeledtek, már egészen ott hallatszottak a dombon. Elhagyták a Legnagyobb fenyőt, elhaladtak a Kisebbik fenyő előtt is, de amikor a Harmadik Fácška elé értek, elhallgattak. Mind a három fácška látta az apró csengettyűket. Egy rénszarvas húzta szép, kicsi szánkón csüngtek, amelyből most kiszállott az utasa.

- Télapó vagyok, - mondta - karácsonyfát keresek egy nagyon kedves kicsi gyermek számára.

- Vigyél engem! - kiáltotta a Legnagyobb fenyő.

- Engem vigy! - ágaskodott a Kisebbik fenyő.

A Harmadik Fácška azonban meg sem szólalt.

- Te nem szeretnél eljönni? - kérdezte tőle a Télapó.

- Dehogynem! Nagyon szeretnék - felelte a Harmadik Fácška - De hát itt kell maradnom, hogy vigyázzak erre a beteg kismadárra. Éppen elaludt.

- Kicsike fa - mondta a Télapó - te vagy a legszebb fácška a világon! Téged viszlek magammal.

Azzal gyöngéden kiemelte őt a földből, olyan óvatosan, hogy az ágai közt megbúvó kismadár fel sem ébredt. Aztán szánkójába állította a csöpp fenyőt a kismadárkával együtt, majd maga is beült mögéjük. És a kicsi szánkó ezüstös csengettyűszóval tovasuhant velük a karácsonyi havon...

Bősze Balázs: Erdei karácsony

Ezen a télen hamar leesett az első hó.

Nagy, hízott pelyhekben esett, puhán és fehéren.

Pici, a kétarasnyi kis fenyő még aludt. Mire felébredt, ruhácskáján észrevette azt a fehér micsodát, miről nem tudta, hogy mi az.

Hideg volt kicsit, de szép és csillogó!

Pici lucfenyő volt, fenn állt a Várison, a Deák-kút alatt. Körülötte állt az egész nagy fenyősalád, lucfenyők, a rokonok: az erdei fenyők, a páváskodó ezüstfenyők, a tisztafák. Távolabb álldogáltak a többiek: a tölgyeke, bükkök a gyertyán és a cser.

Tőle alig fél fahossznyira egy nagyobb, idősebb fenyő figyelte a szürke eget. Szép volt és karcsú az idegen, ám a saját törzséből való. A többiek Sudárnak szólították! Távolabb, a tisztás szélén laktak a vörös fenyők, erdei fenyőóriások.

Sudár észrevette, hogy Pici felébredt. Megszólította!

- Hogy aludtál? - kisőreg!

- Jól - jól köszönöm, udvariaskodott Pici.

Kikandikált Sudár válla fölött a tisztás felé, s azonnal feltűnt neki, hogy ma mindenki olyan furcsán ünnepélyes.

- Milyen nap van ma? - kérdezte kíváncsian Sudártól!

- Ma van karácsony ünnepe - volt a válasz!

- Az meg micsoda? - érdeklődött tovább.

- Én sem tudom - felelte Sudár.

A tisztás szélén az egyik erdei fenyőóriás elnevette magát. Hangja mély bűgással gurult át az erdőn.

- Elmesélem nektek! Én már sok dolgot láttam; és tudom, hogy mi az a karácsony. A többi fa elhallgatott. Némán figyeltek az erdei fenyőre, aki halkabbra fogta a hangját és mesélni kezdett.

Lent a völgyben, nagy, kocka alakú kőtömbök állnak. Azok a házak. Ahol sok ház áll egymás mellett: az a város.

Nagy, magas oszlopokon szentjánosbogarak ülnek a házak között, ők világítanak. A városban, a házak belsejében élnek és laknak az emberek. Két lábon járnak, s a fejük alatt a vállukból két ág nőtt ki, az a kezük. Tavasszal elszórják a szemetet a fák között, nyáron letörik az ágakat, ősszel gyantát csapolnak kis cserepekbe.

Ilyenkor mikor a hó esik, az emberek vastag bundákat húznak, meleg csizmákat, mert fáznak. Ha karácsony ideje közeleg, vállukra emelik a csillogó fejű baltát, hónuk alá szorítják a boszorkányfogas, harapós fűrészt, s kijönnek ide közénk.

A nyúlánk, szép és karcsú fiatalját kivágják, elviszik magukkal a házaikba, ott feldíszítik őket, cukrot és aranyozott diót aggatnak a fára. Énekelnek és örülnek, színes szalagokkal átkötött ajándékokat adnak egymásnak. Hát ez a karácsony!

A szeretet és az ajándékozás ünnepe.

- Ez csuda szép lehet - súgta Pici Sudárnak.

Az öreg fenyő nem szól többet - halkan szuszogott. A többiek semmit sem kérdeztek, álltak némán, meglepetten gondolkodtak. Valahol - nem messze - megzörrent egy-egy bokor, s ezzel együtt furcsa, ismeretlen hangok szálltak fel a tisztásra, belopództak a fenyők közé! Az öreg fenyő felriadt a szundikálásból, s rémülten súgta a többi fának:

- Most figyeljetek - ezek az emberek!

És az emberek kiválasztottak pár fenyőt - köztük Sudárt is - ezeket kivágták és elvitték magukkal. Pici megfigyelte azokat a furcsa nagy valamiket, amiben az emberek jártak. Vastagon és sárosan tapadt rá a hó. A furcsa valamik folytatását is látta, de attól feljebb már nem tudta meglesni őket. Ahhoz pici volt és csenevész, azok meg túlságosan is hatalmasak.

Elmentek az emberek - egyedül maradtak végre a fenyők. Némelyikük a párját gyászolta, Pici azonban nem siratott senkit. Sudárt sem. Megérezte, hogy ennek így kellett lennie. Az ember hatalmas és felséges - így mondta az öreg fenyő - jutott az eszébe.

A tölgyek, bükkök és a cser halkán dúdolni kezdtek egy számára ismeretlen dalt. "Oh, gyönyörű, szép, csodálatos éj..." Lassan a többiek is átvették a dallamot, együtt énekelt az erdő minden fája. A szürke ég erszénye újra kinyílt, s a hó csak hullt, hullt Pici vállára. Csillogó fehér ruhát borított rá! Arra lett figyelmes, hogy a többi körülötte táncol és örül. Éneklük azt a furcsán szép éneket:

- Óh, gyönyörű, szép, csodálatos éj ...

Harald Scheel - Sibylle Jung: Benedek apó karácsonya

Karácsony előtti napokban nagy hóesés kezdődött és nagyon hidegre fordult az időjárás. Muki a kis mókus, és két barátnője Zsuzsi és Paula, a két egér lányka, elhagyták az erdőt, és a falu felé igyekeztek, hogy a házaknál keressenek menedéket. Útközben az öreg, erdei kápolna mellett haladtak el.

- Ne menjünk tovább! - kiáltott Muki az egereknek. Itt lakik Benedek apó, aki nagyon jószívű, és egész biztosan segít két éhes egérkén, és egy agyonfagyott mókuson!

Benedek apó hosszú évek óta őrizte a kis kápolnát. Manapság már nem igen járt ide senki, mert a faluban szép, nagy templomot építettek az emberek. Benedek apó mégis meghúzta minden vasárnap a harangot, s akik hallották, gyönyörködtek a kis harang tiszta csengésében. Az öreg valami neszt hallott az ajtó felől.

- Nocsak, ki téved ide ilyen téli időben? - gondolta és lámpásával az ajtóhoz ment. A résnyi nyílásban ott vacogott a három kis vándor. - oh, szegénykéim, gyorsan gyertek be, hiszen reszkettek a hidegtől! - kiáltott Benedek apó. - Gyertek kedveseim, melegedjete meg! Benedek apó szegényes körülmények között éldegélt, de amiye volt, azt mindig megosztotta a rászorulókkal. Úgy tett most is. Kenyérkét morzsált eléjük, tejet melegített kályháján. A kis erdőlakók lassan-lassan felmelegedtek, és a kályhához közelebb húzódva hálásan néztek az öreg apóra. Az apó kedvesen rájuk mosolygott és így szólt:

- Régen volt látogatóm itt fent. Ugyanis elszakadt a harang kötele, és így nem tudok a harang szavával a faluban lakóknak üzenni. Nagyon örülök, hogy ti idejöttetek. Nálam mindenki mindig szívesen látott vendég.

Aztán Benedek apó összecsavarta a régi kockás sálját, amelyből Mukinak, s a két kis egérnek fészket készített a kályha előtt. Megrakta a kályhát fával. A tűz vidáman pattogott, kellemes meleg áradt Mukiék felé, akiket az éhség és a hideg nagyon elfárasztott.

- Micsoda szerencse, hogy megálltak itt a kápolnánál! - gondolta Muki félálomban. Aztán mélyen elaludt, s Benedek apó mosolyogva hallgatta szuszogásukat.

Az éjszaka közepén Zsuzsi, a nagyobbik egérlányka felébredt.

- Paula, Muki! - ébresztgette halkán társait. Arra gondoltam, hogy készítünk valami meglepetést Benedek apónak. Nélküle még mindig odakinn fagyoskodnánk és éhezünk!

- Jó. - mondta Paula. - Kitaláltál már valamit? - Azt hiszem, a legjobban annak örülne, ha újra meghúzhatná a harangot. Javítsuk meg a kötelet, s akkor megint üzenhet a faluba az embereknek.

- Nagyszerű ötlet, lássunk azonnal hozzá! - mondta Muki.

Óvatosan nagyon csendesen, hogy az apó fel ne ébredjen, lázas keresgélésbe kezdtek. Találtak is régi vászonlepedőket, melyeket hosszú csíkokra vágva összecsomóztak. Most már csak a haranghoz kell kötni! A kötelet cipelve nem volt könnyű nekik felmászni a

magas lépcsőkön a toronyba. Ráadásul még nagyon csendesen is kellett mozogniuk! De ha valaki nagyon akar valamit, az mindig sikerül is!

A kis állatkák végre felértek a haranghoz. Picit pihentek, majd leszedték az elszakadt kötél maradványát és felerősítették az újat. A két kis egér ugyancsak elfáradt, de Mukinak még maradt annyi ereje, hogy kifényesítse a harangot.

- Így még szebben szól majd! - mondta büszkén az egereknek, amikor elkészült a fényesítéssel.

Amikor Benedek apó felébredt, azonnal észrevette az új harangkötelet. Meghatódva néz kis vendégeire.

- Hát ez csodálatos! - mondta nekik. Nagyszerű munkát végeztetek! Most végre újra tudok a faluba üzenni! És amilyen gyorsan csak tud, megkapaszkodik a kötélben és elkezd harangozni.

Odalenn a faluban nagy a nyüzsgés az utcákon. Az ünnep előtti utolsó órákban még mindenkinek akad valami vásárolni valója. Karácsonyfadíszek, ajándékok vándorolnak táskákba, kosarakba, a gyerekek meg még utoljára odanyomják orrukat a kirakatok üvegéhez, hogy megcsodálják a sok játékot és a betlehemi figurákat.

Ebben a pillanatban meghallják a csengő harangszót. Meglepve kapják föl a fejüket, s valamennyien a hegyoldalban lévő kápolna felé fordulnak. - Az öreg Benedek apó! - kiáltja valaki.

- Mindnyájan megfélekedtünk róla! - mondják egymásnak szégyenkezve. - Hiszen olyan régen nem hallottuk a harangszót! - védekezik az egyik járókelő. - Meg aztán messze van az a kápolna, és a nagy hóban nehéz odajutni! - szégyenkezik a boltos. - És mindig olyan sok a dolgunk! - teszi hozzá a pékmester. - De most karácsony van, mindnyájan menjünk ma a kápolnához és legyen ebben az évben ott az éjféli mise! - javasolta a tanító bácsi. Így is történt. A gyertyagyújtás, ajándékosztás után a falu népe elindult a kápolna felé. Benedek apó az ajtóban áll, hallgatja a harangszót, amikor feltűnik a bundás, csizmás sereg, gyertyával, lámpással. Nagy öröm tölti el az öreg szívét, egyszerűen nem akar hinni a szemének.

- Gyertek, gyertek, lépjete beljebb - hívja a falu lakóit, és szélesre tárja az ajtót.

Köszöntsük együtt a kis Jézust, aki ma született!

Hanem a sok ember nem is fért be a kis kápolnába. Benedek apó a gyerekek segítségével kiviszi a kápolna elé a betlehemi jászolt, benne a kis Jézust, Mária és József szobrával.

A tiszta égen ragyognak a csillagok. Az emberek ajkán pedig felhangzanak a karácsonyi dalok és senki nem fázik. Így az éjféli misét a szabadban tartották meg.

Ilyen szép karácsonyra még a legöregebbek sem emlékeznek. Boldogan térnek haza, és Benedek apó is boldogan viszi vissza a kápolnába a bölcsőt. Mint annak idején, Betlehemben, csend és béke van.

A mókus és a két kis egér a bölcső mellett, a puha szalmába fészkelte magát és már mélyen alszanak.

Benedek apó mosolyog az orra alatt.

- Aludjatok csak kedveseim! - gondolja. - A ti segítségetek nélkül nem lett volna ilyen szép karácsonyestém!

A legszebb karácsonyfa

Messze-messze fent északon, a sűrű fenyőerdő mélyén él a hómanók népe. Takaros, kicsi házikóikban laknak a hatalmas, öreg fenyőfák tövében.

A hómanók nagyon vidám és barátságos kis lények. Szeretik az erdők-mezők állatait, növényeit, védik és óvják őket a betolakodóktól barátaikkal, a hótündérekkel együtt.

Amikor beköszönt a tél, a hómanók előbújnak rejtekeikből és szorgosan gyűjtögetik a rőzsét és a különböző bogyókat. A kis hómanógyerekek előveszik szánkójukat és vígan csúszkálnak naphosszat a lejtőkön.

Hamarosan itt a karácsony.

Egy közeli faluból két kisgyerek, Kriszti és Tomi kora hajnalban útra kelnek nagypapájukkal. Nagy, díszes szánjukon egyenesen a hómanók erdejébe tartanak, hogy egy szép fenyőfát keressenek az ünnepre.

A rénszarvas lassan lépdél az erdei ösvényen, mert ilyenkor még igencsak sötét van errefelé. Ahogy egyre beljebb haladnak a fenyőfák között, Kriszti és Tomi még szorosabban összebújnak a vastag takaró alatt. Hirtelen valami nesz üti meg a fülüket. Egy ág recscent volna?

- Hiszen ezek hómanók! - kiált föl Kriszti. - Jó reggelt, jó reggelt! - integet nagyapó a manóknak.

Egyszer csak különös érzés fogja el a két kisgyereket. Egy különös, sárgás fény világítja meg a fenyőket. Mi lehet ez?

Nagyapó azonban mindebből semmit sem vesz észre, és megállítja a szánt egy kis tisztás szélén. Itt sok kis karcsú fenyőfácska növekszik békésen a nagy fenyők ágainak védelme alatt.

Mindhárman leszállnak a szánkóról. Tomi azonnal odaszalad egy formás, kis fához, amely első látásra megtetszett neki.

- Nagypapa! - kiáltja boldogan. - Ezt a fát válasszuk! Ugye, milyen gyönyörű?

Nagyapónak is tetszik a fa, és már emeli is a kis fejszét, hogy kivágja, amikor...

- Mi a manó? Hát ez meg micsoda? - csodálkozik nagyapó. A semmiből hirtelen előbukkan egy kis tündér és megpróbálja nagyapó kezéből kitépni a fejszét. Eközben egy másik tündér ellibben a rémült gyerekek előtt és rákoppint az orrukra, mire azok ijedtükben belepottyannak a hóba. - Nem szégyelled magad, nagyapó? - kérdezi a nagyobbik tündér mérgesen.

- Ugyan miért kellene szégyellnem magam? - válaszolja nagypapa homlokát ráncolva.

- Nem vágthatod ki csak úgy az ártatlan kis fákat! Fájdalmat okozol nekik! - méltatlankodik a tündér, miközben összecsapja a szárnyait.

- Segítség! Mi történik itt? - kiáltja nagyapó. Kriszti és Tomi álmélkodva nézik, ahogyan mindenhol kis tündérek bújnak elő, majd körülveszik nagyapót, jó erősen belékapaszkodnak és a magasba emelik. Ám nincs sok idejük bámészkodni, mert már ők is a levegőben vannak. Olyan magasan, hogy a fák koronái fölött a falujuk házait is láthatják.

A gyerekek reszketve bújnak nagyapóhoz, amikor a tündérek leteszik őket végre egy jó erős fenyőágra. Ekkor megjelenik előttük a tündérkirálynő és így szól:

- Fogjátok ezt a kis fenyőfát, és ültessétek el a kertetekbe. Ez emlékeztessen benneteket ránk mindenkor. Tudjátok meg, hogy nem szabad bántani az ártatlan fákat.

A fa olyan pici és törékeny, hogy a gyerekek alig mernék hozzáérni. Miután nagyapó megígéri, hogy soha többé nem vág ki egy fenyőfát sem, a tündérek visszarepítik őket a tisztásra. Felülnek a szánkóra, hogy ne fázzanak betakarják magukat egy pokróccal és elindulnak hazafelé.

Közben elkezd szállingózni a hó.

Kriszti óvatosan tartja kezében a kis fenyőfát, miközben nagyapó fejét rázva egész úton azt mormogja, hogy ilyen még életében nem történt meg vele soha.

Otthon, a gyerekek egyenesen szüleikhez rohannak, hogy elmeséljék furcsa kalandjukat a tündérekkel. A szülők ámulva hallgatják ezt a hihetetlen történetet, majd közösen elültetik a ház elé a kis fenyőfát. - Remélem gyorsan nagyra nő, - mondja Tomi, miközben Kriszti gondosan eligazítja az apró ágacskákat.

Ezen az éjszakán különös dolgok történtek nagyapóék kertjében. Halvány, sárgás fény kíséretében egy csapat tündér libbent be az udvarra, körüláncolják a kis fenyőfát és teleszórják megannyi fényes csillaggal. Egy tündér bekukucskál a szobába, és látja, hogy a gyerekek még alszanak. - Gyorsan, gyorsan, - sürgeti a többieket - nemsokára reggel lesz, és akkor biztos rögtön kinéznek az ablakon. - Már készen is vagyunk, - éneklük a többiek. - Hát nem gyönyörű ez a kis fa? Most aztán huss, repülünk vissza az erdőbe... Reggel Tomi egyenesen az ablakhoz szalad és a meglepetéstől a szája is tátva marad.

- Nézd Kriszti, csoda történt! - kiáltja boldogan.

- De szép, jaj de szép! - ujjonganak a gyerekek. Az este elültetett kis fa az éjjel hatalmas fenyőfává cseperedett, és ágait sok-sok csillag díszíti.

- Ez lesz a legszebb karácsonyfánk, ami valaha is volt, - mondja Kriszti, - majd feldíszítjük gömbökkel és gyertyákkal is. Csodaszép lesz!

Délután neki is látnak a munkának. Soha még nem díszítettek ilyen lelkesen karácsonyfát. Még a kutyus is segített nekik a díszítésnél.

- A legszebb ünnep a karácsony - mondja Kriszti ragyogó arccal. - Köszönjük kedves tündérek, köszönjük, kiáltja az erdő felé.

Végre elérkezett a Szenteste.

Miközben a gyerekek boldogan az ajándékaikat bontogatják, ki-kitekintgetnek a házuk előtt álló gyönyörű fenyőfára.

Milyen szép is ez a karácsony!

Mentovics Éva: Mióta van csillag a karácsonyfák csúcsán?

Egyszer, réges-régen, egy teliholdas decemberi éjszakán, amikor milliónyi csillag ragyogott az égen, néhány egészen apró kis csillagocska pajkosan játszadozott az öreg Hold mellett.

Remekül érezték magukat. Huncutkodtak, viháncoltak, csintalankodtak. Addig-addig rosszalkodtak, amíg az egyik kis csillagot valamelyik társa véletlenül alaposan oldalba lökte.

– Bocsánat, nem volt szándékos! – mentegetőzött a kis rosszaság. – Segítség! Kapjon el valaki! – kiáltotta ijedten a szegény pórul járt csillagocska. De sajnos már senki sem tudott utána nyúlni. Elveszítette az egyensúlyát, és elkezdett zuhanni lefelé. Zuhant, zuhant egyenesen a Föld felé. A társai egyre távolabb kerültek tőle. Ő pedig rettenetesen félt, mert ilyen még sohasem történt vele. Lehet-e még annál is rosszabb, ám egyszer csak valami érdekes dolog történt. Mintha valaki kinyújtotta volna érte a karját. Egy enyhén szúrós, zöld valami alányúlt, és elkapta.

A kis csillagocskának fogalma sem volt róla, hogy mi történt? Éppen egy fenyves erdőbe pottyant le. Az enyhén szúrós zöld valami pedig egy hatalmasra nőtt fenyőfa volt.

– Nem tudom, hogy ki vagy, de kérlek, segíts nekem, hogy vissza tudjak menni a barátaim közé! – könyörgött a kis csillagocska, és olyan kedvesen mosolygott, amennyire csak tudott a történetek után.

– Én vagyok az erdő legöregebb fenyőfája. – recsegte kedvesen az öreg fenyő. Már nagyon sok mindent megértem. Évtizedek óta csodállak benneteket, hogy télen – nyáron milyen ragyogóan, fényesen tündököltök ott az égbolton. Szóval sok mindent megértem, de ilyen még sohasem történt velem, hogy egyikőtök az ölembe pottyant volna. De ha már így esett, nagyon szívesen megpróbálok neked segíteni, hogy visszakerülj az égboltra. – Előre is nagyon köszönöm neked, kedves fenyő! – hálálkodott a kis csillag. – Még ne köszönj semmit sem! Megteszek minden tőlem telhetőt, de biztosat nem ígérhetek. – mormogta kedvesen a fenyőfa.

Középső ágai egyikével megfogta a kis csillagocskát, és jó nagy lendületet vett... A kis csillag szállt, szállt egy ideig felfelé, majd lelassult... és visszapottyant a fenyő ágai közé. A vén fenyő még jó néhány kísérletet tett, hogy visszahajtsa a pórul járt csillagocskát, de sajnos nem járt sikerrel.

– Látod, te árva kis csillagocska, nem tudok rajtad segíteni. Annyit azonban megtehetek, hogy felültetek a legmagasabb ágam hegyére, úgy talán egy kicsit közelebb leszel a barátaidhoz.

– Jól van – szólt búslakodva a kis csillagocska. – Mindenesetre köszönöm, hogy megpróbáltál segíteni.

Az öreg fenyő pedig gyengéden megfogta, és feltette a csúcsára. A kis csillagocska egy ideig búslakodott, majd lassan beletörődött a sorsába, és elkezdett ugyanolyan fényesen, szikrázóan világítani, mint ott fenn, az égbolton...

Amikor az égből a társai megpillantották, hogy milyen csodálatosan mutat a kis csillagocska ott lent a havas tájon, a hatalmas fenyőfa csúcsán, nyomban irigykedni kezdtek rá.

– Nézzétek csak, milyen jól fest a mi kis barátunk ott, azon a szép, zöld fenyőfán! Mennyivel jobb helye lehet ott neki, mint itt nekünk! Talán még a fénye is sokkal szikrázóbb, mint amilyen korábban volt!

Addig-addig csodálták a kis csillagocskát ott lent, a havas fenyőfán, mígnem elhatározták, hogy ők is leugranak. Azon az éjszakán rengeteg csillag hullott alá az égből, hogy egy-egy szép, zöld fenyőfa csúcsán folytathassa a ragyogását.

Néhány nap múlva favágók érkeztek az erdőbe. Nagyon elcsodálkoztak a látottakon, de egyben örültek is, mert ilyen fenyőfákkal még sohasem találkoztak. Ki is vágták mindegyiket, hogy majd feldíszítve karácsonyfaként pompázhassanak a házakban. Az égbolton tündöklő csillagok pedig ámuldozva figyelték, hogy mi történik a faluszéli fenyves erdőben?

Elérkezett a karácsony. Minden házban fények gyúltak, és igazi ünnepi hangulat költözött az otthonokba. Az égen ragyogó csillagok kíváncsiskodva tekintettek be az ablakokon. Azonban amit ott láttak minden várakozásukat felülmulta. A csillag-barátaik már nem csak egy egyszerű zöld fenyőfa csúcsát díszítették, hanem egy-egy pompásan, csillogóan feldíszített karácsonyfán ragyogtak.

Az emberek körbeállták, csodálták, és énekszóval köszöntötték őket. Az égen tündöklő csillagok ekkor határozták el, hogy minden karácsony előtt leugranak egy-egy fenyőfára, hogy nekik is részük lehessen ebben a pompában, és szeretetteljes fogadtatásban. Azt pedig, hogy kit érjen ez a megtiszteltetés, minden decemberben sorshúzással döntenek el.

Azóta díszíti csillag a karácsonyfák csúcsait.

A kicsi dió- Székely mese

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly. A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál. A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keressen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle: – Hova mész, te szegény ember? – Én megyek, hogy egy kis élelmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak étlen – feleli a szegény ember.

Arra azt mondja az ördög:

- Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit, ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a házádnál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszeribe.
- De hát én azért neked mit adjak? – azt kérdi a szegény ember.
- Én nem kérek sokat – feleli az ördög -, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a házádnál.

A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaigért. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól.

Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége:

- Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte halunk éhen, úgy oda vagyunk!
- Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam – azt mondja a szegény ember -, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz.
- S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta – kérdi a felesége. Azt mondja rá a szegény ember:

– Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a házamnál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem.

Arra felfohban a felesége, s azt mondja:

- No, te pogány, mit tettél, látod-e, én most várok gyermeket, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket.
- Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni – azt mondja az ember, s parancsol a diónak: – No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen!

S arra meglelt minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármost még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek,

azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az ő kívánsága szerint.

Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderekasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefelé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát.

Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának: – Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk, hogy az ártatlant megmentjük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefekszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel.

A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elalusznak mind, ahányan voltak. Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjfél felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja:

- Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem.

E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta:

- Csak ülj veszteg odakint, várakozzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget türtem s várakoztam. Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam, várakozzál te is. Mikor kitavaszt az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekérre raktak, egy rúddal lenyomtattak, a faluba vittek, s várakoztam, várakozzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ropogtam bele, s túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megvertek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett túrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behevített égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapáttal, de túrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kitettek, ide behoztak, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit türtem, szenvedtem s várakoztam, tűrj s szenvedj, s várakozzál te is.

Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megsalatkozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába. Így maradt meg a gazdának a kicsiny gyermeke.

Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a fiacskájukat megmentették az ördög kezétől. A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem veszítették azóta.

C. Andersen- A hóember

– Hej, de pompás hideg van! Csak úgy csikorog minden tagom! – kiáltott fel elégedetten a hóember. – Új életet lehel belém ez a jeges szél! De mit bámul rajtam az az izzó képű odafönn? – A napot gondolta, amely éppen akkor hajlott nyugovóra. – Felőlem bámulhat, ugyan nem hunyorgok, szemem se rebben!

Csakugyan, meg se rebbent a szeme, a két háromszögletű szendarab. De annál jobban villogtatta a fogait; tehette, mert egy gereblye feje volt a szája. Gyereksereg ujjongó kiáltásai közepette született, szánkócsilingelés, ostorpattogás köszöntötte.

Lenyugodott a nap, átadta helyét a teliholdnak; most annak fényes, kerek arca ragyogott az égen.

– No, most meg a másik oldalról bámészkodik! – bosszankodott a hóember, mert azt hitte, megint a nap jelent meg az égen. – Úgy látszik, sikerült leszoktatnom róla, hogy olyan utálatos meleget árásszon rám. Most már nincs ártásomra, inkább világít nekem, hogy láthassam magamat. Csak azt tudnám, mit kell csinálni, hogy az ember elmozdulhasson a helyéről! De szeretnék lábra kelni! Akkor lemehetnék a jégre, korcsolyázhatnék, ahogy a fiúktól láttam. De hiába, moccanni se tudok!

– Tudsz! Tudsz! – ugatta a házőrző. Kicsit rekedt volt, amióta a meleg kályha mellől kiküldték házat őrizni. – Tudsz majd futni, ne félj! Megtanít rá a nap! Láttam tavaly, hogy elbánt az elődöddel. Ti mind futni szeretnétek, s a végén másképp kell futnotok, mint ahogy elképzeltétek. Majd a nap megtanít.

– Mit mondasz, pajtás? – fülelt fel a hóember. – Az tanítana meg rá, az a fényes képű odafönn? Hiszen az fél tőlem! Az előbb keményen ránéztem, s mindjárt elbújt előlem, most aztán a másik oldalról próbál megközelíteni!

– Nem tudsz te semmit! – csaholta fölényesen a kutya. – Nem is csoda, hiszen most pacsomagoltak össze! Ez, amit most látsz, a hold, ami meg elbújt a föld alá, a nap volt. Holnap majd előbújik megint, és úgy megfuttat, hogy az árokpártig szaladsz, meglásd! Hamarosan időváltozás lesz, jelzi már a hátsó lábam, úgy szaggat, hogy az csak az idő fordulását jelentheti.

– Nemigen értem, mit beszél – tűnődött magában a hóember -, de valami rosszat sejtek a szavai mögött. Aki az előbb úgy rám sütött és megbámult, akit a kutya napnak nevezett, az rosszakaróm, úgy sejtem.

– Úgy! Úgy! – ugatott a kutya, aztán hármat fordult a maga tengelye körül, és behúzódott a házába.

Igazat jószolt a kutya hátsó lába: reggelre csakugyan megváltozott az idő. Nedves, sűrű köd ülte meg a tájat. Napkelte előtt szél kerekedett, kemény téli szél, csontjáig hatolt az embernek. Aztán előbukkant a nap, és tündérkertté varázsolta a vidéket. A fákon, bokrokon zúzmara fehérlett, mintha illatos virágzuhatag lepte volna el az ágakat. A megszámlálhatatlan ágak, gallyak finom rajzú erezete, amit a nyári lomb elrejtett a szem

elől, most tisztán látszott, fehéren sugárzott külön-külön minden apró ágacska. A szomorúfűz olyan elevenen hajladozott a szélben, mint nyáron. Csodálatos tündöklés volt a táj. Hát még amikor magasabbra hágott a nap! Úgy villogott, szikrázott a hólepte vidék, mintha gyémántpor szitált volna az égből, s a hótakarón fehér fényű, nagy gyémántdarabok sziporkáznának. De azt is hihette volna, aki látta, hogy ezer meg ezer kicsi gyertya hófehér lángja libeg a földön.

– Ó de gyönyörű! – kiáltott fel egy fiatal lány, aki egy ifjúval lépett ki a kertbe. Éppen a hóember előtt álltak meg, s elgyönyörködtek a tündöklő fákban. – Nyáron se látni szebbet! – mondta, és felragyogott a szeme.

– Ilyen legényt se látni nyáron, mint ez! – mutatott az ifjú a hóemberre. – Daliás legény! A lány fölnevetett, intett a hóembernek, aztán játékosan elszaladt a havon, amely úgy ropogott a lába alatt, mint a keményített gyolcs.

– Hát ezek kicsodák? – kérdezte a hóember a házőrző kutyától. – Te régóta itt szolgálsz, nem ismered őket?

– Dehogynem – felelte a kutya. – A lány néha megsimogat, az ifjú meg csontot ad. Őket nem harpom meg.

– De mifélék? – faggatózott a hóember.

– Jegyesek – morogta a kutya. – Majd beköltöznek egy ilyen házikóba, mint az enyém, és együtt rágják a csontot.

– Van olyan tekintélyük, mint nekem vagy neked? – kíváncsiskodott tovább a hóember.

– Hogyne volna! Hiszen az uraságokhoz tartoznak! Mondhatom, édeskeveset tud, akit csak tegnap gyúrtak! Bezzeg én eleget éltem, sok mindent tapasztaltam, ismerem az udvar meg a ház népét. Volt olyan idő is, amikor még nem tartottak láncon. Úgy, úgy!

– De jólesik ez a hideg! – mondta kis idő múlva a hóember. – No, hát mesélj tovább! Csak a láncodat ne csörgesd, mert attól fejfájást kapok.

– Úgy bizony, úgy, úgy! – folytatta a kutya. – Én is voltam valamikor kicsi kutya, kicsi és kedves, ahogy mondták rólam. Bársonyszéken heverészttem odabenn az uraságék házában, a legfőbb uraság ölében feküdtem, simogattak, becézgettek, himzett kendőcskével törülgették tisztára a lábaimat; “gyönyörűségem, aranyos kutyácskám”, mást se hallottam egész nap. Egy nap aztán azt mondták, hogy már igen nagy vagyok, s a szakácsnének ajándékoztak. Lekérültem hát a pincelakásba. Te éppen beláthatsz oda, megláthatod a kamrárt, ahol olyan nagy úr voltam, mert az voltam a szakácsné kamrájában is. Ez már nem volt olyan fényes hely, de sokkal kényelmesebb: nem cibáltak, ráncigáltak a gyerekek, mint odafönn. Enni még többet kaptam, mint azelőtt. Külön vánkossom volt, amin aludtam, s még kályha is volt a szobában. Ilyenkor, télidőben, az a legnagyobb kincs a világon! Úgy megbújtam alatta, hogy még a farkam csücske se látszott ki. Ó, még ma is arról a meleg kályháról álmodom! Úgy, úgy!

– Hát olyan szép az a kályha? – kérdezte a hóember. – Hasonlít hozzám? – Mindenben az ellentéted! – felelte a kutya, és elábrándozott: – Fekete, mint a szén, hosszú, karcsú nyaka van és réztrombitája. Hasábfát eszik, s ha evett, láng csap ki a szájából. Ó, milyen gyönyörűség a közelében lenni, hozzásimulni, alája bújni. Onnan, ahol állsz, éppen leláthatod a szakácsné kamrájába.

A hóember odanézett, s meg is látta azt a fekete, fényesre dörzsölt, réztrombitás jószágot, amelyből pirosan világított a tűz. Különös érzés szállta meg a hóembert, maga se tudott rajta eligazodni, mit érez. Aki nem hóembernek született, talán úgy nevezné: szerelem.
– És mért hagyta el önagyságát? – kérdezte a hóember. Úgy érezte, a kályha csak női lény lehet.

– Mert kényszerítettek rá! – mondta a kutya. – Kitesékeltek a kamrából, és láncra kötöttek. Megharagudtak rám, mert a legkisebb úrfinak beleharaptam a lábába. Pedig igazam volt – mért rúgta félre a csontot, amit rágtam! De ők nem adtak igazat nekem, s azóta láncot hordok, még szép érces hangom is odalett, hallod, milyen rekedt vagyok? Úgy, úgy! Ez lett a nóta vége!

De a hóembernek már máshol járt az esze: a pincelakás ablakát bámulta, nézte a kályhát, amely négy vaslábon állt, és éppen olyan derék termetű volt, mint ő maga.

– Olyan furcsán ropog bennem valami! – mondta aztán a kutya. – Bejuthatok-e valaha abba a szobába? Igazán szerény kívánság, az ilyenek teljesülni szoktak. Legforróbb vágyam ez, egyetlen vágyam, nincs igazság a földön, ha ez nem teljesül. Lemegyek abba a szobába, meg kell ölelnem azt a teremtet, ha másképp nem juthatok hozzá, hát az ablakot nyomom be!

– Pedig oda nem juthatsz be! – mondta a kutya. – Ha meg valami módon mégis hozzá tudsz érni a kályhához, nyomban véged van. Úgy, úgy!

A hóember egész álló nap sóvárogva bámult be az ablakon. Alkonytájban még meghittebb, hívogatóbb volt a szoba, a kályha szelíd piros fényt árasztott, szebbet, mint a nap, szebbet, mint a hold, olyat, mint a kályha, amikor jól megrakják. Néha kinyitották az ajtaját, s ilyenkor vörös lángnyelvek csaptak ki rajta, rózsaszínűre festették a hóember vágyakozó arcát.

– Ó, nem bírom tovább! Nem élhetek nélküle! – sóvárgott a hóember. – Milyen kedves, és milyen jól illik neki, ha kiölti a nyelvét!

Hosszú volt a téli éjszaka, de a hóembert elszórakoztatták ábrándos gondolatai, amelyektől csak úgy csikorgott a feje.

Reggelre jégvirágok nyíltak a pincelakás ablakain; szépek voltak, szebbeket még a hóember se látott, de hiába voltak szépek, ha eltakarták előle a kályhát. A jégvirágok egyre dúsabban nyíltak, nem akartak elolvadni; csikorgó, csontfagyasztó hideg volt, amolyan hóembernek való idő. De a mi hóemberünket ez sem vigasztalta boldogtalanságában. Rabul ejtette szívét a fekete derekú kályha.

– Komisz betegség ez, hát még egy hóembernek! – mondta részvétellel a kutya. – Engem is elővett, de szerencsésen túlestem rajta. Úgy, úgy! Időfordulás lesz, meglátod!

Úgy is lett, a hideg megenyhült, olvadni kezdett.

Ahogy langyosodott az idő, úgy rokkant, úgy soványodott a szegény hóember. Nem szólt, nem panaszkodott, s ez már igazán rosszat jelentett.

Egy reggel aztán összeroskadt. Csak szürkés hókupac maradt a helyén meg egy seprűnyél, amely a gerince volt.

– Most már értem, mért volt olyan nyugtalan – bólogatott a kutya, amikor meglátta. – Söprűnyél volt a testében, az izgett-mozgott benne, nem csoda, hogy mindig mehetnékje volt. Úgy, úgy!

Aztán elvonult a tél is.

– Fuss! Fuss! – kiáltotta utána a kutya, a kislányok meg ezt zöngicsélték az udvaron:

Levélke, bújj ki az ághegyen!

Füves rét, zöld takaród legyen!

Kakukk, fűrj, pacsirta, szólj vígan!

Virág nyit, tavasz jön – itt suhan!

Énekeld velem, te kismadár:

nem jön a hideg tél vissza már!

És a hóemberre nem gondolt már senki.

Fésűs Éva: A büszke tölgyfa

Volt egyszer a köröskörül erdőben egy sudár, fiatal tölgyfa. Kék ég felé nyújtózkodott, lombjain át arany napfényt szitálgatott, és erős gyökerével a föld minden erejét magába szívta. Ő volt a legszebb az erdőn.

A madarak vágyakozva nézték erős ágai hajlását, védelmező lombját. Szerettek volna rá fészket rakni, de a tölgyfa dölyfösen rázta magát.

-Hess innen, hangos népség! Nem leszek fészektartó! Szép koronám nem ilyenre termett. Hess, hess!

Még a pihenő madárkát sem tűrte meg az ága hegyén, és ha olykor egy-egy tudatlan kis jövevény mégis megpróbálkozott rajta a fészekrakással, a büszke tölgy lerázta magáról a félig elkészült madárfészket. Őszidőben a mókuskok vidáman felkapaszkodtak a derekára, és szépen kérték:

- Olyan éhesek vagyunk! Adj egy kis makkot!

A tölgyfa akkorát reccsent mérgében, hogy a mókuskák ijedtségben majdnem lepotyogtak róla. Csak a hízogató szél tudott befurakodni a lombjai közé. Annak a duruzsolását hallgatta reggeltől estig. Lassan mindenki elkerült. Már az őz sem mert a kérgehez törleszkedni. Igazán mondom, egyszer a saját szememmel láttam mellette kibújni egy gombát a földből, de amint észrevette, hogy hol van, gyorsan kalapot emelt, és elgyalogolt máshová. Képzelték, már az árnyéka sem kellett senkinek!

Egy darabig így is megvolt a tölgyfa. Hanem idővel az évgyűrűk vastagítani kezdték a derekát, és – tetszett vagy nem tetszett! – belebújt a kukac. Hosszú éjszakákon át kegyetlenül rágt. A tölgyfa hasogató fájdalmaakra ébredt. Tavasz volt akkoriban. Minden fa boldogan érezte magában az új nedvek keringését, csak a tölgyfa állt rosszkedvűen, magányosan, szárazon. A fereg egyre jobban gyötörte.

- Ó, jaj nekem – sóhajtotta -, elpusztulok!

Keserves nyögését meghallotta a közelben tanyázó mókusasszonyka. Tüstént abbahagyta fiaskái mosdatását.

- Miért nem szóltál, hogy beteg vagy? – kérdezte sajnálkozva. – Mindjárt idehívom Harkály doktort!

- Nem kell! Nem kell! – hadonászott a fa. – Biztosan bosszút állna rajtam, és összevagdalna a csőrével, amiért nem engedtem be az odúmba.

- Ugyan, mit képzelsz? – csóválta fejét a mókus, és azért is elfutott a harkályért.

Harkály doktor tüstént ott termett. Még pici, piros sapkáját sem vette le a fejéről. Nem sokat törődött a tölgyfa nyögésével. Végigkúszott rajta, körbekopogtatta, azután egy helyen megállt, és erős csőrét mélyen kérgebe ütötte.

- Megvagy, mihaszna fereg! Úgyesen kiemelte, és volt, nincs! – már el is tüntette éhes kis begyében.

A tölgyfa felsóhajtott: – Jobban vagyok!

Körös-körül őzek, mókuskok leskelődtek, madarak figyelték, hogy mi lesz. Mindenki örült, amikor a doktor bekapta a kukacot. A tölgyfa pedig csodálkozva kérdezte:

- Miért segítettél rajtam? Hiszen énám mindenki haragszik!

Erre a körülállók kacagni kezdte, és a harangvirágok összekoccantották fejcskájukat.

- Ó, te tölgyfa!... Senki sem haragszik rád, hanem te haragudtál az egész világra!

Harkály doktor hozzátette:

- Beteg voltál, de most már meggyógyulsz. Orvosságot is rendeltem: sok vidámságra, madárdalra van szükséged.

- Meglesz! Meglesz! – kiáltották az állatok, és mindjárt körül táncolták.

A tölgyfa nagyon sokáig nem tudott szólni, csak állt közöttük, szégyenkezve. Aztán egyszer csak gondolt egyet, és kitérte ág-karjait a madarak fel:

- Gyertek ide, hozzám!

Azok nyomban odasereglettek, és örömben olyan vidáman kezdtek csivitelni, füttyögetni, énekelni, mintha mi sem történt volna.

A három kívánság

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy szegény ember s a felesége. Fiatalok voltak mind a ketten, szerették is egymást, de a nagy szegénység miatt sokszor összeperlekedtek.

Egyszer egy este az asszony tüzet rak. Gondolja magában, mire az ura hazajön, főz valami vacsorát. Még a víz jóformán fel sem forrott, jön haza az ember, s mondja az asszonynak nagy örömmel:

- Hej, feleség, ha tudnád, mi történt! Vége a nagy szegénységnek, lesz ezután mindenünk, amit szemünk-szánk kíván.

- Ugyan ne tréfáljon kend - mondta az asszony -, talán bizony kincset talált?

- Meghiszem azt! Hallgass csak ide. Amint jövök ki az erdőből, mit látok az út közepén? Belerekedt a sárba egy kis aranyos kocsi, a kocsi előtt négy szép fekete kutya befogva. A kocsiban olyan szép asszony ült, amelyet világéletemben nem láttam. Biztosan tündér lehetett. Mondja nekem: "Te jó ember, segíts ki a sárból, bizony nem bánod meg." Gondoltam magamban, hogy bizony jólesnék, ha segítene a szegénységünkön, és segítettem, hogy a kutyák kihúzzák a sárból. Kérdi az asszony, hogy házas vagyok-e. Mondom neki, hogy igen. Kérdi, hogy gazdagok vagyunk-e. Mondom neki, hogy bizony szegények vagyunk, mint a templom egere. Azt mondja: "No, ezen segíthetünk. Mondd meg a feleségednek, hogy kívánjon három dolgot, teljesülni fog a kívánsága." Azzal elment, mint a szél.

- Ugyan rászedte kendet!

- Majd meglátjuk. Próbálj csak valamit kívánni, édes feleségem!

Erre az asszony hamarjában kimondta:

- Bárcsak volna egy kolbászunk. Ezen a jó parázson hamar megsülne.

Alig mondta ki, már le is szállt a kéményből egy lábas, benne akkora kolbász, hogy akár kertet lehetett volna keríteni vele.

- Látod, hogy igazam volt - mondta a szegény ember -, hanem most már valami okosabbat kívánjunk. Két tinót, két lovat, egy malacot...

Közben a szegény ember elővette a pipáját, volt még egy kicsi dohányja, megtömte. Benyúl a tűzbe, hogy parazsat tegyen a pipájára, de olyan ügyetlenül talált benyúlni, hogy a lábast a kolbásszal feldöntötte.

- Az istenért, a kolbász! Mit csinál kend? Bár az orrára nőtt volna kendnek! - kiáltott ijedten a felesége, s ki akarta kapni a kolbászt a tűzből, de bizony az akkor már az ember orrán lógott le egészen a lába ujjáig.

- Látod, bolond, oda a második kívánság. Vegyük le!

Próbálja az asszony, de bizony a kolbász egészen odanőtt.

- Hát bizony ezt le kell vágni. Egy kicsit az orrából is lecsippentünk, nem olyan nagy baj az!

- De azt nem engedem!

- Bizony ha nem, élete végéig így fog sétálni a kolbásszal.

- Dehogy fogok, a világ minden kincséért sem! Tudod mit, asszony, van még hátra egy kívánság, kívánd, hogy a kolbász menjen vissza a lábosba.

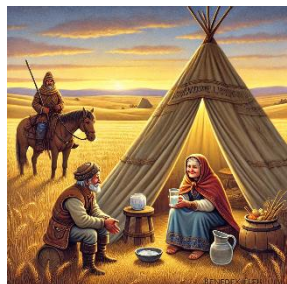
- Hát a tinó meg a ló meg a malac akkor hol marad?

- Már hiába, feleség, én ilyen bajusszal nem járok. Kívánd hamar, hogy a kolbász menjen vissza a lábosba.

Mit volt mit tenni, a szegény asszonynak csak azt kellett kívánni, hogy a kolbász essék le az ura orráról. Megmosták, megsütötték, s jóízűen az utolsó falatig megették. Evés közben szépen megbékültek, s elhatározták, hogy többet nem pörölnek, hanem inkább dolgoznak szorgalmasan. Jobban is ment dolguk, idővel tinót is, lovat is, malacot is szereztek, mert szorgalmasak és takarékosak voltak.

Benedek Elek: A rossz és a jó szeg

Réges-régen, mikor őseink még sátrakban laktak, volt egy szegény öregember, felesége s egyetlen fia. A fiú, mikor nagy legénnyé serdült, elment szerencsét próbálni, bejárt országot-világot, s csak esztendők múltán jött hír róla, hogy messze-messze a szülőföldjétől, egy nagy pusztaságban megtelepedett, meg is házasodott, s szép gazdasága van. Várták, várták az öregek, hogy egyszer csak hazajön a fiú, meglátogatja őket, de bizony hiába várták.

- No, feleség - mondta az öregember -, én tovább nem várom a fiamat, ha ő nem jön, megyek én, a világ végén is felkeresem.

Volt az öregembernek egy lova, felült rá, aztán nekivágott a világnak. Teljes három hónap múlva ért abba a pusztaságba, hol a fia megtelepedett, ott aztán hamar eligazították a sátorhoz. Éppen a sátor előtt ült a menyé a gyermekekkel, de az öregember nem szállott le a lóról, úgy kérdezte az asszonyt, hogy otthon van-e az ura.

- Nincs - mondta barátságtalanul az asszony -, elment vadászni.

- Jó asszony - kérte az öregember -, adj nekem egy ital vizet, majd elepedek a szomjúságtól!

- Sem vizünk, sem kenyérünk - utasította el ridegen az asszony, s még rá sem nézett az öregemberre, nemhogy megkérdezte volna, hogy ki, és honnét jön. Aztán azzal sem törődött, hogy hallja-e, nem-e az öregember, valami semmiségért éktelenül szidta a gyermekeket, az apjukat pedig gyalázkodó szavakkal illette.

Fájt a szíve a szegény öregembernek, de most sem árulta el kilétét, csak azt mondta az asszonynak:

- Isten áldjon, jó asszony! Ha hazajön az urad, mondd meg neki, hogy itt járt egy ilyen meg ilyen öregember, erről s erről a vidékről, te azonban nem kérdezted, hogy ki ő. Azt üzenem neki, hogy a sátrában nem jó a szeg, cserélje ki mással.

Ezzel elment az öregember, másnap meg hazajött a fia, s az asszony elmondta neki, hogy mit üzent egy ilyen meg ilyen öregember erről meg erről a vidékről.

Hiszen éppen elég volt ez az embernek!

- Tudod - kiabált szörnyű haraggal -, hogy ki volt az az öregember, akit te oly tisztelenül fogadtál? Az én apám! S tudod-e, hogy te vagy az a rossz szeg a sátramban? Eltakarodj a sátramból, te szívtelen asszony!

Mindjárt elkergette az asszonyt, s nem sokkal azután más asszonyt vitt a sátrába.

A szegény öregember eközben hazaért, s elkeseregte a feleségének, hogy s mint járt. Mondjam, ne mondjam, hogy ezután is csak várták, folyton várták egyetlen fiukat az öregek, de csak hiába várták. És az öregember három esztendő múlva ismét csak útra kelt, hogy lássa, milyen a sora a fiának. De most sem találta otthon a fiát, ellenben az asszony

nagy szívességgel fogadta az öregembert, kéretlen megkínálta étellel-itallal. Az öregember most sem szállott le a lováról, azt mondta, hogy sietős az útja, de az ételt-italt köszönettel elfogadta, s hálát adott magában, hogy a fiának ilyen derék felesége van.

- Te áldott jó asszony - mondta neki búcsúzás közben -, ha az urad hazajön, mondd meg neki, itt járt egy ilyen meg ilyen ember, erről s erről a vidékről, s te étellel meg itallal megkínáltad. Mondd meg azt is az én nevemben, hogy a sátrában a szeg igen jó, csak hagyja ott, nehogy mással kicserélje.

Az öregember megnyugodott szívvel tért vissza, másnap aztán hazatért a fia is, s az asszony elmondta neki, hogy kereste egy ilyen meg ilyen öregember, aki azt üzent, hogy igen jó a szeg a sátorban, nehogy mással kicserélje.

- Az én édes jó apám volt az az öregember, s te vagy az az igen jó szeg a sátramban! - mondta boldogan az ember. - Eddig nem mertem elhozni sátramba az én szegény szüleimet, de most megyek, s idehozom őket!

Még aznap útra kerekedett, s elhozta öreg szüleit az ő sátrába, és még sokáig éltek együtt nagy boldogságban.

Hermann Marika: Ödönke, a duci kisegér

Ödönke nem szeretett oviba járni, mert a társai folyton csúfolódtak vele.

- Hova gurulsz Döncike, tán a dönci bölcsibe? - kérdezték tőle kacarászva, mert mi tagadás Ödönke elég duci egérke volt.

Igaz, hogy a süti volt a kedvenc elege, a tévzés pedig, a kedvenc szórakozása.

Most is pityeregve baktatott egérmamával az óvoda felé. Szembe jött velük Manó apó.

- Te meg mért itatod az egereket? - kérdezte Ödönkétől.

- Mert utálok oviba járni - szipogta a kisegér.

- Hiszen oda sok kispajtásod jár, és jókat játszhat sz velük!

- Ugyan! Azok csak kinevetnek, hogy duci vagyok - keseregte az egérke -, de mit csináljak, ha nem szeretem a zöldeket, és nem szeretek futkározni se.

- Ha eljössz hozzám egy hétre, készítek varázsfőzeteket, melyektől te is olyan fürgé leszel, mint a többiek - vigasztalta az öreg manó.

Ödönke szeme felcsillant.

- Elmehtek mama? - nézett esdekelve az anyukájára. - Légyszi! Légyszi!

- Elmehetsz - mondta mosolyogva egérmama, hiszen gyermekkorában, ő is imádott barangolni Manó apóval a hegyek között.

- Akkor indulhatunk is - fogta kézen Manó apó Ödönkét, és elindultak a hegyek felé.

Még félúton se jártak, amikor Ödönke fáradtan lerogyott egy fa tövébe.

- Haza akarok menni a mamához! - kiáltotta könnyes szemekkel.

- Ahogy akarsz, csak siess, mert rád esteledik - mondta Manó apó, és tovább indult. Ödönke ijedten nézett utána, majd feltápázkodott, és Manó apó után kocogott.

Egyszer Manó apó megállt egy bokornál, melynek ágai roskadoztak a lédús, illatos vad málnától.

- Ebből a varázs málnából szedünk vacsorára - mondta, és egy lapulevéltőlcsért színültig teleszedtek.

Ödönke megjegyezte:

- Ezt én meg nem eszem, mert ez pont olyan, mint otthon a málna.

- Ez nem málna, ez varázs málna - dörögte Manó apó.

Amikor hazaértek, megmosták a zamatos gyümölcsöt. Mivel Ödönke gyomra igencsak korgott, bizony jól belakmározott belőle, és miközben várta a varázslatot, elaludt.

Reggel, a nap már magasan járt az égen, amikor felébredt, és kíváncsorgott a konyhába. Az asztalon sajt, tojás és friss gyümölcslé illatozott.

- Gyere gyorsan reggelizni, mert indulunk a varázs sóskaért, amiből a mai főzetet készítjük - invitálta kedvesen Manó apó.

- Nekem ez nem kell! - mutatott Ödönke dacosan a reggelire, és üres gyomorral indult az öreg manó után.

- Messze van még az a varázs sóska? - pihegte a fák között botladozva.

- Maradj csöndbe! Ott lapul egy nyuszi, még megijeszted - mutatott Manó apó a tisztás felé.

Ödönke szeme elkerekedett.

- Kapjuk el! - kiáltotta, és már futott is. A nyuszinak se kellett több, hipp, hopp beszaladt a fák közé.

- Ott legeg egy óriás nyuszi! - mutatott a távolba Ödönke és nekiiramodott.

- Hiszen az egy őzgida - nevetett Manó apó, ám Ödönke csak futott, de az őzike úgy elillant előle, mintha ott se lett volna.

Mire odaértek az erdei vadsókához, Ödönke sok állatot megismert. Igaz korgott a gyomra, és sajgott a lába, de nagyon jól érezte magát.

Egy nagy tál vadsóskát szedtek, amiből Manó apóval főzetet készítettek.

- Ez pont olyan, mint anyu sóska főzele - kavargatta gyanúsán Ödönke, de mivel más ennivaló nem volt, jóízűen bekanalazta.

Egérként minden nap finomabbnál, finomabb ízeket ismert meg, és mitagadás egyre fürgébben futkározott a fák között.

- Manóapó, elromlott a nadrágom! - kiáltotta egyik reggel Ödönke, mert a nadrágja, folyton lecsúszott róla.

Manóapó nagyot nevetett.

- Nézz csak bele a tükörbe! - mondta és egy tükröt tartott Ödönke elé.

- Ez meg ki? - meredt a tükörképre Ödönke, ahonnan egy vidám képű, fürgé egérke nézett vissza rá.

- Hiszen ez én vagyok! - ismerte fel önmagát. - Már nem vagyok duci! Köszönöm a varázslatot Manó apó! - ugrándozott boldogan.

- Csakis magadnak köszönd - ölelte meg az öreg manó - nem volt itt semmiféle varázslat. A mozgástól, a friss levegőtől, a finom és egészséges ételektől lettél ilyen fürgé és vidám - magyarázta kedvesen.

Ödönke olyan boldog volt, mint még soha. Alig várta, hogy újra mehessen az oviba, és elmesélhesse a sok izgalmas kalandját.

Bizony ettől kezdve senki sem nevezte Ödönkét, Döncikének, és mindenki a barátja akart lenni.

Skolik Ágnes: Angyalka születik

A hófehér pamutgombolyag társaival együtt a rövidárubolt polcán várakozott. Egy didergős téli napon megfogta valaki, nézegette, forgatta, majd a táskájába tette és hazavitte.

Otthon Kisgombolyag egy kosárába került, sok-sok színes fonál közé

Este, amikor a család elcsendesedett, az asszony a kezébe vette a fehér horgolócérnát.

– Te csodaszép cérnácska, mit horgoljak belőled?

– kérdezte, miközben megsimogatta a puha gombolyagot.

Apró horgolótűt vett elő, majd lapozgatni kezdett egy újságot, melyben szebbnél szebb horgolások leírása volt. Megállt az egyik oldalon, elolvasta a leírást és munkához látott. Finom ujjai közé fogta a cérnát és a tűt, majd apró láncszemeket készített a duci Kisgombolyagról letekeredő hajszálvékony cérnából.

– Juj, de hideg ez a tű – gondolta a Kisgombolyag –, és milyen jó meleg az asszony keze...! – ez volt a következő gondolata.

A cérnaszál, a horgolótű és az asszony ujjai tökéletes összhangban dolgoztak. A tű vidáman táncolt, a fonál engedelmesen követte, az ujjak magabiztosan irányították a tűt és a fonál mozgását.

A hozzáértő kezek munkája nyomán egyre nagyobb lett a horgolás és egyre kisebb a gombolyag, de ettől ő nem lett szomorú. Boldogan figyelte, ahogy elkészült a fejecske, majd utána szép csipkeruhát és leheletfinom szárnyakat kapott az angyalka.

Amikor az óra éjfélét ütött, már ott állt az asztalon a csupa csipke hófehér cérnaangyal. Kisgombolyag apróra fogatkozva csodálta a bájos, légiesen könnyű kézimunkát.

Angyalka kinyitotta a szemeit és körülnézett. Mellette az asztalon ott pihent a horgolótű és a Kisgombolyag. Odakinn apró pelyhekben hullani kezdett a hó, amely olyan fehér, csillogó és könnyű volt, mint az angyalka a meleg szoba asztalán.

Másnap reggel az angyalkát langyos cukormázba mártotta az asszony. Ettől nyerte el igazi formáját és szebb lett, mint valaha. Amikor megszáradt, egy dobozba került, ahol sok-sok apró horgolt dísz volt már: csillagok, csengőcskék, apró gyönggyel díszített karácsonyfák. Odakint a hó egyre hullt, fehér bundát terített a fákra és hóspikát rakott a háztetőkre. A házban frissen vágott fenyő illatozott, melyre a gyerekek apró díszeket akasztottak. Nagy izgalommal készültek a Szentestére, amikor a Kisjézus ellátogat minden család várakozással és reményekkel feldíszített otthonába. A kis angyalka becsomagolva a többi ajándék közé került a karácsonyfa alá.

Mire leszállt az este, a karácsonyfa teljes pompájában állt, és az ünneplőbe öltözött család izgatottan várta, hogy megszólaljon egy csepp harang...

– Mennyből az angyal lejött hozzátok... – csendült fel a karácsonyi ének, és boldog izgalom töltötte be a szobát. Az asszony a kezébe vette az angyalkát és átnyújtotta édesanyjának, aki reszkető kézzel bontotta ki a csomagot...

– Ó, hát ez csodaszép! – suttogta, miközben egy könnycseppet morzsolt el a szeme sarkában. Forgatta, nézegette a kis angyalt, miközben gondolatai a múltba révedtek. Látta az asszonyt, aki akkor még kislány volt és ő tanította kézimunkázni. A kislány apró ujjaira sután, bátortalanul tekerte fel a fonalat, ügyetlenül forgatta a horgolótűt. Ahogy teltek a percek, egyre ügyesebben bánt a tűvel és a fonallal... A kislányból nagylány lett és a hosszú évek alatt szebbnél szebb munkák kerültek ki a kezei közül.

– Anyuka, köszönöm neked, hogy megtanítottál! Megtanítottál kézimunkázni, és annyi minden másra, amit csak tőled tanulhattam meg – mondta, és boldog mosollyal ölelte át édesanyját.

– Anyu, taníts meg engem, hogy én is tudjak ilyen csodaszép angyalkát horgolni! – szólalt meg ekkor a kislánya.

Vacsora után a család elcsendesedett, a felnőttek beszélgettek, a gyerekek az új játékokkal játszottak. A hó szakadatlanul hullott odakint. Egy apró hópihe az ablakra szállt és benézett a szobába. A kandalló mellett ott ült a nagymama, az anyuka és a kislány. A kislány apró ujjaira sután, bátortalanul tekerte fel a fonalat, ügyetlenül forgatta a horgolótűt.

Ahogy teltek a percek, egyre ügyesebben bánt a tűvel és a fonallal...

Linda Jennings: Karácsonyi meglepetés

– Félek, hogy nem lesz az idén túl vidám karácsonyunk – mondta anya. A hat gyerek aggódva figyelt. – Nincs karácsony! Nincsenek ajándékok, se sütemény, se karácsonyfa! – Végignézett a csalódott arcocskákon, és felsóhajtott.

– Én is nagyon sajnálom – mondta. – De apa beteg, kórházban van. Kevés a pénzünk. És nem is volna helyes nélküle ünnepelni. Majd, ha meggyógyul, hazajön, tartunk pótkarácsonyt.

A kis Zsuzsi duzzogva sírni kezdett. – Az nem ugyanaz! Nem igazság, ha nincs akkor karácsony, amikor itt az ideje!

De anya nem hallgatott rá. Csomagolni kezdett: gyümölcsöt pakolt kosárba, hogy elvigye apának a kórházba. A hat gyerek kiment az utcára. Minden olyan szomorúnak látszott. A sarkon kicsi ház állt, ahol öreg pártfogójuk, Juci néni lakott azelőtt. Most már nem itt élt, a lányához költözött, mert nagyon öreg és gyöngé lett. A kis ház most üresen állt, ablakai sötétek voltak. Olyan szomorú volt az egész, mint ők maguk.

– Szegény apa – mondta Jancsi – Milyen rossz neki. Szörnyű lehet karácsonykor kórházban lenni.

Ahogy a gyerekek a sarokra értek, különös dolog történt. Kigyulladt a villany a kis ház ablakában. Kinyílt az ajtó. A küszöbről Juci néni lánya mosolygott rájuk.

– Kedveskéim, milyen szomorúak vagytok! – mondta. Zsuzsi sírva fakadt.

– Nálunk az idén nem lesz karácsony – szípogetta.

– Nem úgy van az! – mondta Juci néni lánya. – Tudjátok-e, miért vagyunk itt, ebben a házban? – A gyerekek a fejüket rázták. – Édesanyámnak honvágya volt. Nagyon szeretett volna a saját házában ünnepelni karácsonykor. Így hát visszajöttünk, hogy befűtsünk és itt töltsük az utolsó karácsonyt, mielőtt eladnánk a házat. De gyerekek nélkül nincs igazi karácsony. Nem jönnének el hozzánk, hogy velünk ünnepeljete?

– De! Igen! – válaszolták kórusban a gyerekek.

Így történt, hogy karácsony délutánján, amikor anya elindult a kórházba, hogy meglátogassa apát, a gyerekek az utcasarkon álló ócska házhoz rohantak. Gyönyörű meglepetés várta őket. A kivilágított ablakban kicsiny karácsonyfa állt, csak úgy ragyogtak rajta a gyertyák! A hat testvérnek a lélegzete is elállt a csodás látványtól.

-Gyertek, kedveseim- hívta be őket Juci néni lánya. Maga Juci néni a nagy karosszékben ült és mosolyogva fogadta köszönésüket. Aztán igazi szép karácsonyeste következett. A fa alatt mindegyikükre ajándék várt. De a legszebb ajándék mégiscsak az volt, amikor anya hazaért a kórházból és elmondta, apa jobban van. Ha minden jól megy, hamarosan hazajön.

Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül?

Élt egyszer egy szegény csizmadia itt ebben a nagy Pestvárosban, aki semmi-képpen sem tudott a mesterségéből meggazdagodni.

Nem azért, mintha az emberek összebeszéltek volna, hogy ezentúl ne viseljenek csizmát, nem is azért, mintha a magisztrátus megparancsolta volna, hogy ezentúl a csizmákat fele áron kell adni, munkát is jól csinált a jámbor, maguk a vevők panaszkodtak, hogy nem bírják elszagztatni, amit ő egyszer megvarr: volt is dolgoztatója elég, fizettek is becsülettel, egy sem szökött meg kifizetetlen árjegyzékkel, és János gazda mégis nem tudott zöldágra jutni, ahogy németül mondják, sőt néha közel volt hozzá, hogy akármiféle száraz ágat jónak találjon arra, hogy onnan nézegessen le. – Hanem persze ez csak szöbeszéd volt nála; János gazda igaz keresztyén ember volt, s keresztyén ember nem akasztja fel magát, akármilyen szorongatott állapotban legyen is. Azért nem tudott tudniillik semmi gazdagságra jutni János mester, mert másfelől az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben rendszerint született neki egy gyermeke, hol egy fiú, hogy egy leány, és az olyan egészséges volt, mint a makk.

– Ó, én uram Istenem! – sóhajtozék gyakran János mester minden újabb számnál, amint lőn hat, lőn hét, lőn nyolc; mikor lesz már e hosszú sor után punktum? Egyszer azután eljőve a kilencedik; az asszony meghalt, és azután ott volt a punktum.

János mester egyedül maradt a kilenc gyermekkel a világon.

– Hej, sok van azzal mondvá.

Kettő, három már iskolába járt, egyet, kettőt járti kellett tanítani, másikat ölben hordozni, kit etetni, kinek pépet főzni; emezt öltöztetni, amazt megmosdatni és valamennyire keresni! Bizony édes atyámfiai, ez nem csekély hivatal: próbálja csak meg valaki.

Mikor cipőt kellett szabni, egyszerre kilenc cipő! mikor kenyeret kellett szelni, egyszerre kilenc karéj! mikor ágyat kellett vetni, egyszerre az ajtótól az ablakig az egész szoba ágy, tömve, dugva apróbb, nagyobb, szöske, barna, emberforma fejekkel!

– Ó, én uram és Istenem, de megáldottál engemet; – sóhajtozék magában elégszer a jámbor kézműves, mikor éjfélén is túl ott ütötte a mustával a talpat a tőkénél, hogy ennyi lélek testét táplálhassa, s hurígtatta hol egyiket, hol másikat, a ki álmában rosszul viselte magát. Kilenc biz ez, egész kerek kilences szám. No de hála érte az úristennek, még nincsen ok a panaszra; mind a kilenc egészséges, jó erkölcsű, szép is, jó is, épkézlábbal és gyomorral megáldva; s inkább kilenc darab kenyér, mint egy orvosságos üveg, inkább kilenc ágy egymás mellett, mint egy koporsó között; az úr Isten őrizzen meg tőle minden érzékeny apát, anyát, még akinek nyolc marad is, ha egyet elvesznek belőle.

Nem is volt János mester gyermekeinek semmiféle szándékuk a meghalásra; az már el volt végeztetve, hogy ők mind a kilencen keresztül dolgozzák magukat az életben, s nem

engedik át helyüket senkinek; nem ártott azoknak sem az eső, sem a hó, sem a száraz kenyér.

Egy karácsonyestén János mester későn tért haza a nagy szaladgálásból, mindenféle kész munkákat vitt haza, kevés pénzecske szedett be; ami ismét a mesterségéhez, meg a napi szükségek fedezésére kellett. Hazafelé futtában minden utcaszegleten látott aranyos, ezüstös báránnyakkal, cukorbabákkal rakott asztalokat, amiket jámbor kofák árulgatnak olyan gyermekek számára, akik magukat jól viselik; meg is kérdik elébb, hogy a rossz gyermekeknek ne adjanak el belőle; János mester egy-egy helyen meg is állt: talán venni kellene belőle? micsoda? mind a kilencnek? Az sok volna. Egynek vegyen? Hogy a többi azután irigykedjék rá. Nem; majd ad ő nekik más karácsonyi ajándékot, szépet is, jót is, ami el sem törik, el sem kopik, s aminek valamennyi örülhet, mégsem veheti el a másiktól.

– No gyerekek: egy, kettő, három, négy; mind itt vagytok, – szölt, haza érkezve kilencfejű családja körébe. – Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsonyestéje? Ünnepe az ez. Nagyon öröndetes ünnep. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek úgy örültek annak, hogy ma örülni kell, majd felvették a házat.

– Megálljatok csak, hát még ha megtanítalak benneteket arra a nagyon szép énekre, amit én tudok. Nagyon szép éneket tudok ám; erre a napra tartogattam, karácsonyi ajándéknak! Az apróságok nagy zsivajjal kapaszkodtak apjuk ölébe, nyakába; majd lehúzták azért a szép énekért.

– No! mit mondtam! Ha jól viselitek magatokat. Aztán szépen sorba kell állni. Így ni, amelyik nagyobb, előbbre, amelyik kisebb, hátrább.

Úgy szépen sorba állította őket, mint az orgonasípok. A két legkisebb az apa térdére és karjára jutott.

– Már most csendesség! Majd én előbb elénekelem: ti pedig majd aztán utánam.

Azzal komoly áhitatos képpel, levéve zöld sipkáját fejéről, elkezdé János mester azt a szép hangzatos éneket, ami így kezdődik:

„Krisztus urunknak áldott születésén...”

A nagyobb fiúk és leánykák az első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, azok mindig félrevitték a dalt, s ki-kimentek a taktusból, végre mindnyájan tudták azt, s az volt aztán a nagy öröm, mikor mind a kilenc egyszerre vékonyan és vékonyabban zengedezé azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán, s talán még most is énekelnek, amidőn ilyen szép kilenc ártatlan lélek őszinte örömeinek harmóniás hangja kéri onnan felülről a visszhangot tőlük?

Bizonyára a gyermekek énekének örülnek ott fenn a mennyben.

Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten. Ott egy gazdag nőtelen úr lakik, egymaga kilenc szobában: egyikben ül, a másikon alszik, a harmadikban pipázik, a negyedikben ebédel; ki tudná, mire használja a többit?

Ennek sem felesége, sem gyermeke, hanem van annyi pénze, hogy maga sem tudja, mennyi?

Ez a gazdag úr éppen nyolcadik szobájában ült ez este, és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze? miért nincs a hírlapokban semmi érdekes? miért nincs e nagy szobákban elég levegő? miért nincs a ruganyos ágyban csendes álom? amidőn János

mester földszinti szobájából elkezdett előbb lassan, aztán mindig erősebben hangzani föl hozzá ama vidámságra ösztönző ének.

Eleinte nem akart rá ügyelni, hogy majd vége szakad, hanem a mikor már tizedszer is újra kezdték, nem állhatta tovább a dolgot.

Összemorzsolta kialudt szivarát, s lement maga hálókabátban a csizmadia szállására.

Éppen végezték azok a verset, amint benyitott hozzájuk, s János mester egész tisztelettel kelt fel a nagy úr előtt háromlábú székéről.

– Kend János mester a csizmadia, ugye? – kérdé tőle a gazdag úr.

– Igenis szolgálatjára, nagyságos uram, parancsol egy pár fénymázás topánkát?

– Nem azért jöttem. De sok gyermeke van kendnek.

– Van biz, nagyságos uram, kicsiny is, nagy is. Sok száj, mikor evésre kerül a dolog.

– Még több száj, mikor énekelnek. Hallja kend János mester, én kendet szerencsés emberré akarom tenni. Adjon nekem egyet ide a gyermekei közül, én azt fiammá fogadom, felneveltetem, eljár velem utazni külföldre, lesz belőle úr, a többieket is segítheti.

János mester szörnyű szemeket meresztett erre a mondásra; nagy szó volt az! egy gyermeket úrrá tenni. Kinek ne ütne ez szeget a fejébe?

– Hogyne adná? Persze, hogy odaadja! hiszen az nagy szerencse.

– No válasszon kend közülök hamar egyet; aztán menjünk. – János mester hozzáfogott a választáshoz:

– Ez a Sándorka. No ezt nem adom. Ez jól tanul; ebből papnak kell lenni; a második: ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak; a Ferencke: ez már segít nekem a mesterségben, enélkül nem lehetek el; a Jánoska: lám, lám, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda; a kis Józsi: ez meg egészen az anyja formája, mintha csak ötet látnám, ez ne lenne többet a háznál? No most megint leány következik, ez semmi; azután itt van a Palika. Ez volt az anyjának legkedvesebbje; ó, szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám; no ez a kettő meg még nagyon kicsiny, mit csinálna velök a nagyságos úr?

Úgy járt, hogy már a végére ért, még sem tudott választani. Azután alulról kezdte felfelé; de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

– No porontyok! válasszatok magatok; melyitek akar elmenni, nagy úr lenni, kocsiban járni? szóljatok no; álljon elő, aki akar.

A szegény csizmadia majd elfakadt már sírva, ahogy ezt mondta; a gyerekek azonban e biztatás alatt apródonként mind a háta mögé húzódtak; ki kezét, ki lábát, ki bőrkötényét fogta meg apjának, úgy kapaszkodott bele, s bujt a nagy úr elől.

Utoljára János mester nem állhatta tovább, odaborult közéjük, átnyalábolta valamennyit, s elkezdett a fejükre sírni, azok pedig vele együtt.

– Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de gyerekeimet egyiket sem adhatom senkinek, ha már az úr Isten nekem adta őket.

A gazdag úr azt mondta rá, hogy ő lássa, hanem hát legalább annyit tegyen meg a kedvéért, hogy ne énekeljen többet gyermekeivel ide alant, s fogadjon el tőle ezer pengőt ezért az áldozatért.

János mester soha még csak kimondva sem hallotta ezt a szót „ezer pengő”, és most a markába nyomva érzé.

A nagyságos úr megint felment a szobájába unatkozni, János mester pedig nagyot bámult azon az ismeretlen alakú ezer forintos banknótán, s azután elcsukta azt félelmesen ládájába, a kulcsot zsebébe tette és elhallgatott.

Hallgatott az apróság is. Nem volt szabad énekelni.

A nagyobb gyerekek mogorván kuporodtak le a székre, a kisebbeket csitítgatva, hogy nem szabad énekelni; a nagy úr odafenn meghallja.

Maga János mester hallgatva járt fel s alá a szobában, s gorombán kergette el magától azt a kis porontyot, aki feleségének kedvence volt, mikor odament hozzá, s arra kérte, hogy tanítsa meg őt újra a szép énekre, mert már elfelejtette.

– Nem szabad énekelni.

Azután leült duzzogva a tőkéhez, elkezdett buzgón szabdalni; addig faragott, addig szabdalt, míg egyszer azon vette észre magát, hogy maga is el kezd dűdölni: „Krisztus urunknak áldott születésén”.

Először a szájára ütött, hanem azután megharagudott, nagyot ütött a mustával a tőkére, kirúgta maga alól a széket; kinyitotta a ládát, kivette az ezer forintost, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

– Nagyságos jó uram! instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hadd ne legyen enyim, hadd énekeljek én, mikor nekem tetszik; mert az több ezer forintnál.

Azzal letette az asztalra a bankót s nyargalt vissza az övéihez, sorba csókolta valamennyit, sorba állítá orgonasíp gyanánt, közéjük ült alacsony székére, s rákezdék tiszta szívből újra:

„Krisztus urunknak áldott születésén.”

S olyan-olyan jó kedvük volt, mintha övék volna az a nagy ház. Akié pedig volt az a nagy ház, nagy egyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban.

J. Simon Aranka: Könnytündér

Pankát elkényeztették a szülei. Mindent megkapott, amit csak kért. Hangos zokogással, hatalmas krokodilkönnyeket hullatva jelezte, ha akart valamit. Észrevette ugyanis, hogy a szülei nem bírják hallgatni a sírását, inkább gyorsan teljesítették minden kívánságát.

Mindig vitt magával az óvodába játékokat, mert dicsekedni akart, mutogatni, hogy neki mennyi mindene van. Ebből persze veszekedés, sírás-rívás lett, hiszen a gyerekek szerettek volna játszani a szép játékokkal, de ő nem engedte. Nem csoda, hogy senki nem akart vele barátkozni.

Egy nap, nem sokkal karácsony előtt új kislány érkezett az oviba, Marika. Nem öltöztették divatosan, és az is látszott a ruháin, hogy nem újak. A gyerekek nem vették be a játékaikba, így magányosan üldögélt az udvar egyik sarkában. Panka arrafelé sétált a legújabb síró-alvós pólyás babájával. Az új kislány ámulva nézte.

- Ilyen szép babát még sosem láttam.
- Pisilni is tud – mondta Panka. – Neked nincs ilyen?
- Nekem egyáltalán nincsen babám.
- Miért nem hisztizel egy kicsit? Én azt szoktam, és akkor mindent megvesznek a szüleim.
- Hiába is hisztiznék. Anyukám egyedül nevel minket. Nincs pénze babára.
- Apukád hol van?
- Meghalt.

Panka megdöbben. Eddig sosem jutott eszébe, hogy az emberek, főleg az ő szülei meghalhatnak. Gyorsan Marika kezébe adta a babát. – Játshatsz vele! Ettől fogva a két kislány elválaszthatatlan volt egymástól, amíg csak haza nem mentek az oviból. Marika sokat mesélt arról, hogy milyen nehezen élnek, és milyen ritka, ünnepi alkalom az, amikor csokoládét ehetnek.

Panka nem szólt otthon semmit az új barátjáról, de szüleinek feltűnt, hogy szokatlanul csöndes. Anyukája azt hitte, beteg, és gyorsan megmérte a lázát. Apukája aggódva kérdezgette, mit szeretne kapni, hogy jobb kedve legyen. A szülők valósággal kétségbeestek, amikor Panka azt válaszolta, hogy nem kér semmit, ráadásul szó nélkül ment fürödni, és nem válogatott a vacsoránál, hanem mindent megevett, ami a tányérján volt. Valami nagy baj lehet ezzel a gyerekekkel, tanakodtak a szülők, amikor Panka már lefeküdt.

Nem tudták, hogy kislányuk gondolatai messze járnak; egy szegényes lakásban, ahol három gyerek és egy anyuka ülnek az asztal körül, és legtöbbször zsíros kenyeret esznek. Szíve összeszorult a sajnálattól, szeméből könnyek buggyantak elő.

- Kívánj valamit! – mondta egy csilingelő hang.

- Ki beszél? Van itt valaki? – kérdezte Panka ijedten, és fejére húzta a takarót.
 - Én vagyok, a Könnytündér! Bújj csak elő, ne félj, nem harapok!
 - A kislány kikukucsált, és csodálkozva látta meg az aprócska, üvegszerűen átlátszó, ragyogó kis lényt, aki ide-oda röpködött, majd leszállt a paplanra.
 - Sosem hallottam még rólad! Hogy kerülsz ide? – kérdezte Panka a szárnyát billegető tündértől.
 - Nem csodálkoznál, ha tudnád, hogy én a könnyekből születek. Sírtál, és itt vagyok.
 - Én majdnem minden nap sírok, mégsem láttalak még soha.
 - Te sírásnak nevezed azt a hisztis ordibálást? Most először sírtál igazi könnyeket.
 - Máskor is könnyeztem. Az miért nem volt igazi?
 - Mert önzésből tetted, és a szíved hideg maradt közben. Most azonban nem magad miatt sírtál, ezért tudtak feltörni az igazi könnyek, és nekem muszáj volt megszületni.
 - Nahát! Örülök, hogy sírtam, legalább megláthattalak!
 - Most kívánhatsz egyet! – mondta a tündér. – Jól gondold meg, mi legyen az!
 - Szeretném, ha Marika boldogabb lenne!
 - Legyen, ahogy akarod! – A tündér felröppent. – Mennem kell, lejárt az időm.
 - Találkozunk még?
 - Persze! Ahányszor csak igazi könnyeket sírsz, én itt leszek.
- Könnytündér eltűnt, Panka pedig mély álomba merült.
- Az ünnepek utáni első napon Marika ragyogó arccal érkezett az óvodába. Elmesélte, hogy karácsony este valakitől nagy csomagot kaptak. Becsengettek hozzájuk, és csak úgy ott hagyták az ajtójuk előtt. Volt abban minden; szép ruhák, mindenféle ennivaló, csokoládé, és sok-sok játék.
- Képzeld csak – lelkesedett Marika –, még egy ugyanolyan baba is volt benne, mint a tiéd! Most majd együtt dajkálhatjuk a pólyásainkat.
 - Az enyém már nincs meg – mosolygott Panka rejtélyesen. – Elvitte a Könnytündér.

Zelk Zoltán: Mikulás bácsi csizmája

A hófehér, szikrázó országúton, ami az eget összeköti a földdel, s ami fölött úgy szálldosnak a csillagok, mint a falevelek, egy nagyon öreg, jóságos arcú bácsi haladt lefelé. Az út két szélén álldogáló, hólepte fák összesűgtak mögötte:

- Viszi már a jó öreg Mikulás a sok ajándékot!

Mert bizony ő volt az, a jó gyerekek öreg barátja, aki akkorákat lépdél csizmáiban, hogy egyetlen éjszaka bejárja a világ összes városait és falvait. S akinek puttönyából sohasem fog ki az édesség, jut abból minden jó gyerek cipőjébe.

Most is alig lépett hármát-négyet, már lent volt a földön, és körülnézett, hogy melyik ablakban talál gyerekcipőt. Ahogy nézdegélt, észrevette, hogy valaki alszik az utcai padon. Odament hát hozzá, hogy megnézzé, ki lehet az a szegény, aki ilyen hideg téli éjszakán az utcán húzza meg magát. Egészen fölője hajolt, és bizony majdnem elsírta magát a jóságos öreg. Megismerte az alvót. Sok-sok évvel ezelőtt cukrot és csokoládét vitt neki, s másnap még az égbe is fölhallatszott, ahogy nevetett örömeiben. De ez már régen volt, azóta felnőtt ember lett kis barátjából, s íme, most itt fekszik a hideg, decemberi éjszakában.

Nem sokáig gondolkodott Mikulás bácsi, levette puttönyát, és megtöltötte az alvó zsebeit csokoládéval és mogyoróval. Aztán piros köpenyét is ráterítette, hogy ne fázzon, s mikor észrevette, hogy milyen rosszak a cipői, levetette mérföldjáró csizmáit, és ráhúzta a szegény ember lábára. Aztán szomorúan és mezítláb ment tovább, hogy elvigye ajándékait a gyerekeknek.

Zelk Zoltán: Mikulás bácsi csizmája

S amíg a jó öreg Mikulás vándorolt a messzi városokban, az alvó ember álmodni kezdett a piros köpeny alatt. Azt álmodta, hogy ismét gyermek lett, puha paplan alatt alszik, s cipői cukorral telerakva ott állnak az ablakban. S míg álmodott, az útszéli, kopár fák fölője hajoltak, és megvédték a szélőtől, a csillagok pedig egészen fölője szálltak, és simogatva melegítették az arcát.

- Álmodj, csak álmodj! – susogták a fák, zizegték a csillagok.

S ő álmodott. Álmában elmúlt az éjszaka, szép, világos reggel lett, s annyi cukor és csokoládé került elő cipőiből, hogy az asztalt is telerakhatta vele. Milyen boldog volt álmában, istenem, milyen boldog! A fák és a csillagok mondogatták is egymásnak:

- Csak föl ne ébredjen, míg ki nem tavaszodik...

De véget ért az álom, és véget ért az éjszaka, s a szegény ember csodálkozva látta magán a köpenyt és a csizmát. S mikor a zsebébe nyúlt, azt hitte, a tündérek játszanak vele, azok töltötték meg ennyi jóval a zsebeit. Hát még mekkora lett csodálkozása, mikor a cukor és a mogyoró mind pénzzé változott zsebeiben. Csengő aranypénz lett valamennyiből, s most már vehetett házat, ruhát magának, s olyan lett az egész élete, mint az álom. Úgy nevetett megint, mint gyerekkorában.

Mikulás bácsi boldogan hallgatta a nevetést. S a tündérek hiába kérdezték a jó öreget, miért jött vissza mezítláb a földről. Mikulás bácsi nem felelt, csak szelíden belemosolygott hófehér szakállába.

Donászy Magda: Karácsonyvárás

A lig ment el Télapóka, még a nyoma itt a hóba', kezdődik a sürgés-forgás. Lótás-futás, csomag- hordás. Minden boltban, áruházban hangos vásárlási láz van. Oda se a hónap, szélnék, még a hidegtől se félnek. Virradattól estelig tér és utca megtelik kicsinyekkel és nagyokkal, sokasodó csomagokkal. Míg künn a hópihe rebben, odabenn a kis kezekben malacpersely ontja kincsét. Egyik-másik tele sincs még. No de mindegy. Hull a fényes tűzfilléres, húszfilléres. Fiúk, lányok, jó barátok elmesélik, ki mit látott. Ki mit venne, mit szeretne, hogyha sok-sok pénze lenne. Néha nem is pénz kell ehhez. Elég a nagy szeretethez egy-egy ötlet, szorgalom. Az asztalon nagy halom színes papír, tarkabarka. Tomi adja jobbra-balra. Misi nyírja, Zsuzsi hajtja, Pál tekeri, Ferike meleg enyvvel keni be, és a végén a kis Teri, mint egy mesebeli törpe, leragasztja szépen körbe. Klára fűzi selyemszálra, s el is készül nemsokára anyunak a meglepetés. Nem is drága, nem is nehéz! Lám, reggeltől délutánig a papiros gyönggyé válik. Igazgyöngy lesz anyu nyakán, s jobban örül talán-talán, mintha pénzért vették volna a csillogó ékszerboltba'. Hát nagyanyó mit csinál? A két keze meg nem áll. Öt kötötű körbe-körbe, horgolótű föl-le, föl-le ugrándozik, versenyt szalad. Sietteti a fonalat. A gombolyag nesztelenül futkároz a lába körül. Kanyarodik, csavarodik, amíg be nem alkonyodik. Dehogyan pihen! Soha ilyen lóti-futi kedve nem volt, míg egyhelyben búsan kuksolt. Unatkozott épp eleget, rozsmaringos ruhák meget nagyanyóka szekrényébe'. De most kimegy végre-végre az utcára, játszótérre. Hóba, fagyba, ha kis sapka lesz Sárika feje búbján, elkíséri minden útján. Melegíti, vigyáz rája, s vele, egy az iskolába. Alighogy elkészült, máris nőttön-nő a gyapjúsál is. S a varrótű? Az se rest. A cérnával futni kezd. Bújócskázik be-ki, be-ki, ha nagyanyó öltögeti. Nincs a táncnak hossza-vége, míg a fodros kis kötényke, ruha, cipő, új kabátka rá nem kerül a babákra. S nem tudja más, csak a kályha, hogy ameddig melegedik, nem szunyókál, pedig-pedig nap nap után ez a látszat, míg mellette dudorászat. Apu s anyu délután sétálgatni megy csupán. Milyen furcsa, hazatérve a sok csomag alig fér be. Jut pincébe, fűszekámba, nem is tudják hamarjába: hova dugják? Hová tegyék? Hej! Mert a hely sosem elég. Rejtegetik, cserélgetik, míg csak be nem esteledik. Ha már alszik a ház népe, nincs a szónak hossza-vége. Anyu egyre sugdos-dugdos. Apuka papucsban futkos. Fejét fogja, kulcsokat hoz. Lassan illeszti a zárhoz. Mi tagadás, kicsit álmos. Ami még sincs zár alatt, arra másnap ráakad polc felett és polc alatt más, ki ott keres helyet. S tanakodik: - Mi lehet? - Tűnődik egy darabig: - Kié lehet? Mi van itt? Hogy

lehetne belelátni, papíron át kukucskálni? - Fogadkozok: - Legyen bármi, a karácsonyt meg kell várni! Lári-fári! Hány nap van még? Már nem is sok. Kilenc, nyolc, hét, majd meglátja, ha szabad, a csillogó fa alatt. Hanem éjjel álma nehéz, fogadalma semmibe vész. Hiszen kicsiség az egész. Mért töltené heteken át álmatlanul az éjszakát? Nyugodtabb lesz éje, álma, ha meglátja, mit tett oda nénye, bátyja. Dehogyan vár karácsonyig. Lassan odalopakodik. Lábujjhegyen, észrevétlen. Jó, hogy senki más nincs ébren. De lám! Csodák csodájára, már csak hült helyét találja! Visszasompolyog az ágyba. Ő is mindent rejtekhelyre tesz, hogy senki meg ne lelje. Végül ki-ki alig tudja, féltett titkát hová dugta. Utolsó nap gondot ad, hol is az a sok csomag? Mert a napok folyvást fogynak. Mind kevesebb lesz a sok nap. Egyik fut a másik után, s holnapután egyet kell aludni csupán. - Már egyet sem! Csengős szánon – hipp-hopp! - itt van a karácsony.

Eliza Beth: Karácsonyi dallam

Egy téli éjszakán lágy dallam született. Először csak halvány foszlányként motoszkált a zeneszerző fejében, majd egyre inkább felerősödött. Nem hagyta nyugodni a gazdáját, minduntalan odatolakodott a tudatába. Megzavarta az álmát, próbálta felébreszteni, ám Leoni hasra fordult és aludt tovább. Ekkor megjelent előtte teljes pompájában a dallam. Nagyzenekari kíséretet is varázsolt magának, szívet-lelket gyönyörködtető muzsikát lopott Leoni fülébe. Addig-addig duruzsolt neki, míg álmában dúdolni kezdte a dallamot.

Erre aztán már Leoni is felébredt. Annyira az álom hatása alatt állt, hogy hirtelen nem is tudta, hol van. Kótyagosan dúdolásztta a finom zengésű dallamot. Amikor rájött, mit tesz, gyorsan leült az íróasztalához, és lekottázta a fejében született dalt. Fogta a gitárját, és rögtön eljátszotta. Nem volt elégedett. Megírta hát a kísérezet is, dobokkal, hegedűvel, furulyával. Aztán a furulyát mégis lecserélte szaxofonra, írt még egy basszusgitárszólamot. Talán most jó lesz – tette félre.

Karácsonyi dallam

Délután megérkeztek a zenekar tagjai, Leoni azonnal megmutatta nekik az álomdalt. A fiúk is fellelkesültek, felvették azon nyomban lemezre, és beszavazták a készülő album anyaga közé.

Csak a kis dallam öröme nem volt felhőtlen. Érezte, hogy a zenekar megtett minden tőle telhetőt, hogy valóban szép dallá tegyék őt, mégis úgy érezte, valami hiányzik még. Hát persze, a szöveg! – eszmélt rá egyszeriben. Rá kell vennem őket, hogy írjanak nekem szöveget! – döntötte el a kis dallam.

Éjszaka aztán munkához látott. A zenekar mind a négy tagjának egyszerre jelent meg álmában. Hallották a muzsikát, amit ők maguk alkottak, szinte látták a hangokat... Színeket, képeket vetített eléjük... Amikor úgy gondolta, hogy már eléggé rá vannak hangolódva, szavakat suttogott a fülükbe, mondatokat, rímeket... Szinte szuggerálta őket,

hogy írjanak hozzá verset. Leoni motyogott magában, felébredve azonban elfelejtette a szavakat. A fiúk sem emlékeztek az álmukra.

A kis dallam nagyon elszomorodott, és elhatározta, hogy keres magának szöveget. Elment hát a költőhöz, hogy kérjen tőle verset. Befészkelte magát a fülébe, bármit csinált is éppen, nem hagyta, hogy akár egy pillanatra megfélekedzen őróla.

- Mit dúdolsz? – kérdezte Maika, a költő felesége.

– Nem tudom – felelte Raoul. – Valami kis fülbemászó dallam, fogalmam sincs, hol hallottam, de nem hagy nyugton.

– Szép. Csak nem fogsz átnyergelni zeneszerzőnek?

– Nem, nem! Arra képtelen lennék. A zenét csak hallgatni szeretem, de bennem versek laknak, nem dallamok. Ez is arra készíttet, hogy verset írjak rá. Úgy érzem, mintha sürgetne.

– Akkor írd meg azt a verset, drágám, talán megnyugszol tőle – biztatta Maika. A költő maga elé tett egy tiszta lapot, és fogta a tollát... Belemerült a munkába, nem is hallotta felesége motoszkálását a konyhából.

Raoul hirtelen felkapta a fejét.

– Te is hallod, Maika?

– Leontól jön – válaszolta a felesége. Kivette a tepsit a sütőből. – A szomszédban zenélnek a fiúk. Készül az új lemezük.

– Azt hallgasd, mit játszanak! – szólította fel Raoul. – AZT a dalt! Ami nem hagy nyugodni, amihez épp most készültem el a verssel.

– Akkor megvan, hogy hol hallottad – nevetett rá Maika. – Azt mondod, kész a vers? Mutasd meg nekik!

– Áá... minek? Tudnak ők szöveget írni a dalaiknak, nem kellek én ehhez... – szomorodott el a költő, mert úgy érezte, nagyon jól sikerült a verse. – Az én versem megmarad versnek.

– Ha így akarod... – egyezett bele látszólag Maika. Mégis folytatta. – Azért egy próbát megérne. Leoni nem fog megharagudni, hisz ismered. Hátha még örül is, hogy nem kell szöveggel vesződniük...

– Mondd csak, mondd neki! – biztatta a kis dallam Maikát. – Kell nekem az a vers. KELL! Maika addig-addig duruzsolt a párja fülébe, míg Raoul beleegyezett. Maika rakott néhány szelet süteményt egy tányérra, és bekopogtak a szomszéd házba. A zenészek örömmel fogadták barátaikat.

– Megvan az utolsó dal a lemezhez! – újságolta Leoni. – Meghallgatjátok?

Az igenlő válasz hallatán mindannyian bevonultak a stúdiósobába, és a fiúk játszani kezdtek. Hát persze, hogy AZT a dalt! Raoul és Maika összenéztek. A költő felállt, egy papírlapot vett elő a zsebéből, és a kottatartóra helyezte az énekes elé. Leoni nem hagyta abba a zenélést, gitározás közben futotta át az írást. A kis dallam azonnal lecsapott, rásimult a szövegre, a zenész szemén keresztül mászott a fülébe, egyesült dallá az agyában.

– Elölről! – adta ki a parancsot Leoni

Gitár pendült, dob pergett... és a kis dallam öröme felcsendült végre a DAL!

Fehér fenyő, havas ág,
Csikorgó fagy, jégvirág.
Ólmos égbolt, téli vágy:
Szikrázó nap, gyöngyvirág.

Szent Karácsony ünnepén
Sok-sok fényes gyertya ég.
Földre öröm költözik –
Szeretembe öltözik.

Szőke kislány mosolyog,
Barna fiú felragyog.
Kézen fogva ballagnak,
Égből pelyhek hullanak.

Mester Györgyi: A csúcsdíz

A panelban évek óta egyforma volt a karácsony. A sematikus forgatókönyv szerint, elővették az ágyneműtartóból az összehajtogatott, ezüstszerű műfenyőt, ráaggatták a színes üveggömböket, az aranyszínű masnikat, az évről-évre megtartott, kőkemény szaloncukrot – mondván, amit evésre szánnak, azt úgyis frissen veszik, és napok alatt elfogy -,

befejezésésképpen a villanyégőket csíptették fel az ál-karácsonyfára. A karácsonyi vacsora – az elmaradhatatlan kacsasült, vöröskáposztával – kísérőjéül pedig ott volt a Spar-beigli. Nem csak a gyerekek unták, igazán már anyukának is elege lett belőle. Túl egyhangú volt így az ünnep, nem tartogatott már örömet, se meglepetést, egyikük számára sem.

Na, ezen akartak változtatni mindnyájan, ezért kapva-kaptak anyuka javaslatán: menjenek le Zalába, az anyai nagyszülőkhöz, úgyis olyan régen karácsonyoztak együtt. Meglehet, a parasztházban nem lesz fürdőszobai pancsolás, viszont a gázkonvektor miatt se kell bosszankodni, sőt, a modern villanysütő is kimenőt kap, de legalább minden más lesz, mint az eddigi karácsonyok alkalmával. A változás gyönyörködtet – tette hozzá a kiskamasz Marci, mert ezt már hallotta valahol.

Miközben autóztak a zalai dombok között, egyre fehérebb lett a táj. Eleinte csak szállingózott, később azonban nagy pelyhekben hullott a hó, és bár a vezetésnél óvatosnak kellett lenni, a szikrázóan hófehér bundában parádézó táj látványa kellő kárpótlást nyújtott még a sofőröködő apukának is.

A nagyszülők, az érkezés után, azonnal befogták a két gyereket.

– Panka, te a konyhába jössz, megnézed, hogyan készül a rőfös kalács – adta ki az utasítást nagymama. – Akár segíthetsz is. Tudom, anyádnak és neked is kedvencetek ez a sütemény. Most ez lesz beigli helyett.

Nagypapa a fiúkat dirigálta.

– Marci, apád és te velem jöttök. A községházán meghirdették, kalandparkot létesítenek az erdőben. A cél érdekében, egy kisebb területen kiirtják a fákat. A helyi lakosok ingyen vágthatják ki onnan az idei karácsonyfájukat. Igyekezzünk, hogy nekünk is jusson még valami.

Száz szónak is egy a vége, elindultak. Valóban, a majdani kalandpark területe már tisztán látszott, ami nem is csoda, sok fát kivágtak, hiszen másnap már Szenteste. Azért szerencsájuk volt, nagyapó igen szép, formás fenyőt talált. Jóval magasabbat és dúsabb levélzetűt, mint az otthoni, idealizált, ezüst műkarácsonyfa.

A fát lovas szánnal hazavontatták, otthon pedig elmerülhettek a már sült rőfös kalács mennyei édes illatában.

A fenyő tönkjét nagyapa hozzáértően megfaragta, majd a tartóval együtt beállította a tisztaszobába.

– Itt sokáig eláll, nem hullanak le a tűlevelei – mondta -, mivel ezt a helyiséget ritkán használjuk, és csak akkor fűtjük fel kissé, ha vendég van a háznál. – Tegyük rá az itt szokásos, falusi díszeket is – folytatta nagypapa.

És előhozott egy szakajtó olasz diót. Hogy miért volt olasz, azt a fajtájával magyarázta, és tény, hogy Olaszország nagyobb Magyarországnál, de ezek a diók is kétszer akkorák voltak, mint általában a dió szokott lenni. Nagypapa ügyesen madzagot ragasztott rájuk, de előbb egy-egy gyufaszálat ütött mindegyik dió tetejébe. Arra került a hurok.

A két gyerek csak ámult-bámult, egészen másként ment ez itt Zalában, mint odahaza. Otthon drága üvegdíszekkel díszítették a műfenyőt, itt meg megtette helyette a sima, festetlen dió is. Nagymama már korábban elkészítette a pattogatott kukoricából készített füzereket, amik egészen megszépítették a fát. És az az illat! Mintha maga az erdő költözött volna be a tisztaszobába! Friss, fanyarzóld, valódi gyantaillat!

– A meglepetés, szó szerint, a „csúcsdíz” még hátra van – ígérte nagyapa. – Azt majd meglátjátok vacsora után, gyertyagyújtáskor, az ajándékok kibontásánál.

Vége az is következett. A vacsora, a libaprólékból készült finom leves, a ludaskásával körített, pirosra sült libacomb, na meg a rőfös kalács elfogyasztása után, türelmetlen kíváncsisággal várták a fán található, beígért meglepetést.

Amikor a gyertyák már fényesen lobogtak, és sziporkázva sistergett a csillagszóró, Marci elsőként szaladta körbe a nagy fát, a meglepetést keresve. Meg is találta.

– Nagypapa, ez csodálatos! Csúcs ez a dísz! És milyen élethű a kis mókus! Ahogy kapaszkodik abba a nagy dióba!

Most nagyapón volt a meglepetés sora.

– Mókus?! Miről beszélsz?! Hiszen a fenyő csúcsán, a szalmából, kézzel font csúcsdísz szántam meglepetésnek!

Akkor megkerülte ő is a fát, és legnagyobb meglepetésére, a csúcstól kicsit lentebb, meglátott egy igazi, élő mókust, amint ott ücsörgött egy vastagabb ágon, és apró mancsai között lelkesen szorongatott, hogy el ne vehessék tőle, egy méretes olasz diót. Szép volt, tényleg, mintha csak a legkiválóbb plüssanyagból, a leghozzáértőbb játékgyártó készítette volna.

– Hát ez még nekem is meglepetés – mondta nagyapó. – Az erdő ajándéka – tette hozzá. Tartozéka a fának, amitől nem akart elszakadni, és mivel olyan sűrűek voltak a fenyőágak, észre se vettük, hogy a fával együtt hazahoztuk annak lakóját is. – Ne ijesszük meg. Ha elvan a dióval, legalább nem éheznek. Ilyenkor már úgyis kevés ennivalót nyújt az erdő. Majd éjszakára résnyire nyitva hagyjuk az ablakot, így ha akar, haza mehet.

Mindenki megcsodálta a mókust, majd lábujjhegyen kimentek a tisztaszobából, nehogy elijesszék.

Reggelre eltűnt a mókus, ott maradt azonban utána három, üresen fityegő cérnahurok, amin korábban olasz dió függött. Talán többször is fordult, és elvitte téli tartalék élelemnek.

De nem bánták. Panka és Marci boldogok voltak, hogy nekik volt azon a télen a legszebb karácsonyfájuk, amin igazi „csúcsdíz” volt.

Mester Györgyi: A Hókirálynő karácsonyfája

Alkonyodott. Az utca a szegényes, málló vakolatú házfalak miatt volt szürke, az ég pedig a dunyha vastagságú hófelhőktől.

A karácsony ott lógott a levegőben, de ebből az utcán céltalanul bandukoló három fiúcska mit sem érzett.

Nekik még sohasem volt karácsonyfájuk, mint ahogy az utcabeli ismerőseiknek sem. Unatkoztak. Nem tagadhatták meg azonban gyermek mivoltukat, játszhatnékjuk volt, míg el nem jön a lefekvés órája.

Egyikük felvetette: menjenek pár utcával arrébb, ahol a jobb módú negyedben már bizonyára sok ablakból kiviláglik a feldíszített, tarka fényekben pompázó karácsonyfa. Ez jó ötletnek tűnt, hát nekivágtak. Közben, mintegy észrevétlenül, meghasadt a felhődunyha, és szállingózni kezdett a hó.

Nem tévedtek. Pár utcával odébb, több ablakból is színes fények sütöttek ki az egyre sötétülő utcára. Meg-megálltak, gyönyörködtek benne.

Egyszer csak, kis terecske szakította meg a láncszerűen egybefolyó, magas épületek sorát. Emlékeztek, a téren, napokkal azelőtt, sötét arcú, morcos tekintetű, nagydarab férfi árulta a szebbnél-szebb fenyőket. Mivel az ünnep már az orruk előtt volt, s a vevők is elfogytak, az árus összetakarított, és eltűnt a sátrával együtt.

A járda mellett azonban, ott árválkodott egy fenyőfa. Ahogy közelebből megnézték, megértették, az árus miért hagyhatta magára a fácskát. Valójában csak megszabadult tőle, mint selejttől. Kidobta, szemétnek szánta. Nem tudott vele mit kezdeni, mivel görbe volt a törzse, letört a csúcsa, és ágai végén már rozsdásodott a tűlevél.

A gyerekek, rövid tanakodást követően, ölükbe kapták a fát, és szapora léptekkel megindultak hazafelé.

Mire a házukhoz értek, már nehezükre esett a járás az egyre vastagodó hóban. A kis fenyőt bevitték az öreg, kopott ház udvarára, és odatámasztották a téglakerítéshez.

Forgatták, nézegették, keresték, melyik oldala mutatkozik a legegyszerűsebbnek, majd havat tapasztottak a fa tövéhez, hogy el ne dőljön. Egyikük a tört ágat nyeste le a fa csúcсарól a bicskájával, míg társa a megszáradt, rozsdás színű tűleveleket szedegette le róla. De mivel ékítsék fel? Mi is a tél legszebb dísz? Hát persze, hogy a hó...

Hógolyókat gyúrtak, és a kisebb-nagyobb gömböket rányomkodták a fenyőcske ágaira. Amikor már tele volt díszekkel, a tetejére hóból hegyes csúcsot formáztak. A kora esti, kékesfekete égboltra lassan felúszott a ragyogó hold. Fényével körülölelte a kopár kis fenyőt, immár karácsonyfává vált fácskát.

A házból többen is felfigyeltek a kintről behallatszó, szokatlan sürgés-forgásra. Az emeletekről a kíváncsi lakók lassacskán leszállingóztak az udvarra. Különösen a kisebb

gyerekek ámuldoztak a fácska varázslatos szépségén, hiszen nekik még sohasem volt karácsonyfájuk.

A bámészkodók között, két kislány dideregve bújt össze, miközben a holdfényben tündöklő, hótól szikrázó kis fenyőt csodálták. Látszott rajtuk, már addig is sokat fagyoskodtak, a lakásukban se lehetett melegebb, mint odakinn az udvaron. Az idősebb lányka, még ácsorgás közben is, szorosan magához ölelte a húgát, úgy próbálta melengetni.

A fiúk figyelmét nem kerülte el a dolog. Őket legalább odahaza duruzsoló kályha várta, ha karácsonyfára nem is tellett.

A lakók, miután kigyönyörködtek magukat a ház karácsonyfájában, lassan visszatértek otthonaikba. Csupán a fára lelő három kisfiú tanakodott valamin, és egy darab ideig még ott időztek az udvaron...

Reggelre eltűnt a csodaszép karácsonyfa, nyoma sem maradt. Mintha soha, nem is lett volna. Talán csak álmodták, hogy ott volt?!

Többen azt rebesgették, a Hókirálynő megirigyelte tőlük, megtetszett neki a pompás karácsonyfa, amely a tél legszebb, hóból készült díszével lett felékítve. Az éj leple alatt magával vitte hát a birodalmába, s most a fácska a palotája előtt áll, hogy minden alattvalója megcsodálhassa.

Mások ugyanakkor azt beszélték, hogy a legszegényebbek közül való, két, didergő kislány – valakik jóvoltából, karácsony szent estéjén -, fenyőfa tüze mellett melegedett...

Devecsery László: Cinegekarácsony

A kis cinege szomorúan sírdogált az ágon. Odaröppent hozzá a mamája.

— Miért sírsz, kis cinegelányom?

— Hogyne sírnék, hogyne rínék, mikor olyan rossz nekünk, madaraknak. Bezzeg jó az embereknek! Készülnek a karácsonyra, s lesz nekik csodálatos karácsonyfájuk.

— Majd odarepülünk az ablakokhoz — és megcsodáljuk. S nézd, itt, az erdő szélén mennyi karácsonyfa álldogál. Ez mind a miénk: az állatoké! A szép fehér hó fel is díszíti nekünk.

— Én... mégis... igazit szeretnék...!

Eljutott a híre a cinegelányka szomorúságának a többi madárhoz is. Megsajnálták. Összedugták a fejüket.

A hangos cserregésre és csörrögésre a szundikáló mókusok is felébredtek. Nagy mérgesen néztek ki az odúból. Ám amikor a madarak nekik is elmondták, miről beszélgetnek, mindjárt megbékéltek. Sőt!

— Mi is segítünk!

S megkezdődött a nagy, titokzatos, a legtitkosabb erdei készülődés.

Cinegepapa a faluba repült szomorú leánykájával. Ott figyelték, hogyan készülődnek az emberek az ünnepre.

Közben a többiek sem tétlenkedtek!

A mókusok szalagot kötöttek minden mogyoróra és dióra. A verebek apró almácskákat hoztak. A búbospacsirta aranyszínűre festett mákgubókkal érkezett. Cinegemama szalmavirágot szerzett a piacon. Gyönyörű füzért készített belőle. Bagolyapó világító festékkel kente be a fenyőtobozokat. Ezek helyettesítik majd a gyertyákat.

A madarak és a mókusok a cinegetanya mellett a legszebb fenyőfát díszítették fel. Lett is öröm, amikor a cinegelányka visszatért. A csodálkozástól szólni is alig tudott:

— Ez... ez... ez az... enyém? Az én igazi karácsonyfám? Köszönöm, köszönöm, köszönöm!

— Boldog karácsonyt! — felelték a madarak és a mókusok.

Linda Jennings: Bandi pónija

Bandinak volt egy pónija. Pirítósnak hívták. Bandi nagyon szerette a pónit, mindennap megfésülte a sörényét, gondosan ápolta a szőrét. Bandi testvére, Pista sokat csúfolta Pirítóst.

– Túl kicsi. Semmire se lehet használni. Nem tudja átugrani a kerítést sem. Olyan kövér, sose nyersz vele versenyt.

Bandi nem törődött a csúfolódással. Pirítós kitartóan ügetett az ösvényeken, és nagyszerű barát volt. Ki akart versenyt nyerni vele? István mégsem hagyta abba a csúfolódást. Néha még anya és apa is kinevette Pirítóst, hogy ilyen jó húspan van.

– Inkább Hordónak kéne hívnod – mondta apa -, nem Pirítósnak.

Azon a karácsonyon a havazás nem akart elállni. Apa az ablakból nézte, hogy hull egyre jobban a hó.

– Ha nem áll el – mondta -, nem tudok elmenni kocsival a nagymamáért, még az ajándékokat sem tudjuk elvinni neki.

Bandi szülei minden karácsonykor ajándékokat vittek a nagymamának. Karácsonyeste a nagymama örömmel bontotta ki a csomagokat. Kisgyermekkorára emlékezett, Németországra, ahol ez volt a szokás. Karácsony első napján aztán ő jött át Bandiékhoz ebédre. Most úgy látszott, ezt a karácsonyt ajándékot és családi ebéd nélkül, egyedül kell a nagymamának töltenie.

– Nagyon csalódott lesz szegény – mondta anya.

Bandinak mentő ötlete támadt:

– Talán hasznát vehetnénk Pirítósnak – mondta. István nevetni kezdett.

– Ez a négy lábú karácsonyi kalács? Miben tudna ez segíteni?

– Karácsonyeste elviszem vele az ajándékokat – mondta Bandi. – Pirítósnak nem számít a hó. Másnap meg apa megy el Pirítóssal. Fölülteti rá a nagymamát, elhozza hozzánk.

István már nem nevetett, anya és apa is gondolkodóba esett.

– Nincs olyan messze, hogy ne érnél vissza sötétedés előtt – szólt anya.

– Figyelj jól az útra! – mondta apa. – Még látható a csapás.

Bandi felült Pirítós hátára, és elindult az ajándékokkal a nagymamához. Karácsony reggel pedig a nagymama fölvette a legszebb ruháját. Fölült Pirítósra, akit apa kötőféken vezetett hazáig.

C. Andersen: A rendíthetetlen Ólomkatona

Volt egyszer huszonöt ólomkatona, egytestvér valamennyi, mert ugyanabból az ócska ólomkanálból öntötték mindegyiket. Puskájuk a kézben, szemük egyenesen előretekint, piros-kék egyenruhájuk pompázó szép. Amikor kinyitották a dobozt, amelyben feküdtek, meghallották az első szót ebből a világból: "Ólomkatonák!" Ezt egy kisfiú kiáltotta, és boldogan tapsolt. Születésnapjára kapta az ólomkatonákat. Sorba állította őket az asztalon. Egyik katona szakasztott mása volt a társának, csak a huszonötödik különbözött valamennyire a többitől: fél lába volt, mert őt öntötték utolsónak, s két lábra már nem futotta az ólomból. De fél lábán is éppen olyan szilárdan állott, mint társai a két lábukon. Mégis éppen ez az egy volt az, akinek a sorsa különösre fordult.

Az asztalon, ahol az ólomkatonákat fölállították, sok más játék is volt, de valamennyi közt a legszembeütőbb egy takaros kis papírmásé kastély. Apró ablakain egyenest a termeibe lehetett látni. Előtte parányi fák szegélyeztek egy tükördarabkát, amely tavat akart ábrázolni. Viaszhattyúk úsztak a tavon, és visszatükröződtek benne. Minden takaros és csinos volt a kastélyban, de a legtakarosabb mégis a tárt kastélykapuban álló kis teremtes volt. Őt is csak papírból ragasztották, de szoknyáját a legfinomabb gyolcsból varrták, vállát keskeny kék pántlika fődte - ez volt a ruhadereka -, a mellén pedig egy nagy aranycsillám rózsza tündökölt, akkora, mint a kis hölgy arca. A papírhölgyecske táncosnő volt; két karját kitárta, egyik lábát pedig olyan magasra nyújtotta, hogy az ólomkatona nem is látta, és azt gondolta, hogy féllábú, mint ő maga.

"Ez volna még csak nekem való feleség - gondolta -, bár túlságosan előkelő, lám, kastélyban lakik! Nekem csak egy skatulya a házam, abban is huszonötödmagammal szorongok, oda nem vihetem. Hanem azért mégiscsak meg kell ismerkednem vele!" Azzal lefeküdt, egész hosszában, egy tubákosszelence mögé, innen jól szemügyre vehette a finom hölgyecskét, aki fél lábon állodogálva sem veszítette el egyensúlyát.

Este lett, a többi ólomkatona bevonult skatulya házába, nyugovóra tért a háznép is. Most a játékok keltek életre, s végre maguk is játszhattak: hol az ollót meg rabló-pandúrt játszottak, bált rendeztek. Az ólomkatonák izgatottan dörömböltek skatulya házuk falán: ők is szerettek volna játszani, de nem tudták fölemelni a skatulya födelét. A diótörő bukfenceket hányt, a palavessző csikorogva szaladgált a táblán: olyan lármá kerekedett, hogy a kanári fölébredt a kalitkájában, és énekbe kezdett, méghozzá versben. Ketten voltak csak, akik nem mozdultak a helyükről: az ólomkatona meg a kis táncosnő, aki fél lába hegyén egyenesen állott, s két karját a magasba tárta éppúgy, mint addig; a katona is éppolyan rendíthetetlenül állt a fél lábán, s nem vette le a szemét a táncosnőről.

De tizenkettőt vert az óra, és hopp! - fölpattant a tubákosszelence födele, de nem tubák volt benne, nem bizony, hanem egy fekete ördögfiók, mert amit tubákosszelencének gondoltunk, az bűvös doboz volt.

- Hallod-e, te ólomkatona! - szólította meg az ördögfiók. - Minek mereszted a szemed olyanra, aki ügyet se vet rád?

Az ólomkatona úgy tett, mintha nem hallotta volna.

- No, várjuk meg a holnapot! - mondta az ördögfiók.

Reggel, amikor a gyerekek fölkeltek, az ólomkatonát az ablakpárkányra állították. Az ördögfiók műve volt-e, vagy a szél: egyszer csak kivágódott az ablaktábla, s az ólomkatona hanyatt-homlok zuhant lefelé a harmadik emeletről. Rettenetes utazás volt. Fejjel zuhant az utcakőre, csákója meg a szuronya hegye két macskakő közé szorult, fél lába az égnek meredt.

A kisfiú rögtön leszaladt a szolgálóval, hogy megkeresse. Ott topogtak a közelében, mégse vették észre. Ha az ólomkatona elkiáltja magát: "itt vagyok!" - biztosan meghallották volna, de a katona nem tartotta illendőnek a kiabálást, mert egyenruhában volt.

Megeredt az eső, egyre sűrűbben kopogott, valóságos felhőszakadás támadt; amikor kisütött a nap, két utcagyerek futott el arra.

- Oda nézz! - kiáltotta az egyik. - Egy ólomkatona! Fölveszem, megcsónakáztatjuk.

Újságpapírosból csónakot hajtogattak, beleültették a közepébe az ólomkatonát, s az már röpködött is lefelé az utcacsatornában; a két gyerek tapsolva futott mellette. Irgalmas isten! mekkora hullámok csapkodtak a csatornában, s micsoda erős sodra volt a víznek! Persze mert nagy eső esett. Táncolt, himbálózott a papírcsónak, forgott is olyan sebesen, hogy az ólomkatona beleremegett, de azért csak állt rendületlenül, arcizma se rándult, szemét előreszőgezte, és keményen markolta a puskáját.

Aztán egyszer csak egy hosszú csatornahíd alá ért vele a papírcsónak. Olyan sötét volt körülötte, mint nemrég a skatulyában.

"Ugyan hová érek? - töprengett magában. - Ez biztosan az ördögfiók műve. Legalább a hölgyecske itt ülhetne mellettem, akkor nem bánnám, ha még egyszer ilyen sötét volna!" Egy hatalmas vízipatkány bukott föl mellette; itt lakott a híd alatt a csatornában.

- Van útleveled? - kérdezte a katonától. - Ide az útlevéll!

Az ólomkatona hallgatott, csak a puskáját markolta még keményebben.

Továbbrepült a csónak, és a vízipatkány utána iramodott. Huh! - hogyan vicsorgatta a fogait! Előrekiáltotta a forgácsnak meg a szalmaszálnak:

- Tartóztassátok föl! Tartóztassátok föl! Nem fizetett vámot! Nem mutatta meg az útlevelét!

De a víz sodra egyre erősebb lett; az ólomkatona már-már kiért a híd alól, oda, ahol az isten napját megpillanthatta volna, de ott szörnyű zúgást-morgást hallott, olyat, ami a legbátrabb embert is halálra rémítette volna. Mert képzeljétek csak: a híd túlsó oldalán a csatorna vize a nagy gyűjtőcsatornába zuhogott bele; egy ólomkatonának ez éppen olyan kockázatos utazás, mint nekünk egy roppant vízesésen lehajózni.

A csónak már olyan közel volt a vízeséshez, hogy az ólomkatona nem tarthatta vissza. Már sodorta is lefelé a víz; a szegény ólomkatona erősen megvetette a lábát, ahogy csak bírta, nem vethetné senki a szemére, ha az arcizma is rándult volna. A csónak hármát-négyet fordult maga körül; színültig megtelt vízzel, és süllyedni kezdett. Az ólomkatona már nyakig állt a vízben, egyre jobban süllyedt a csónak, már a papírja is szétázott, már átsapott a víz az ólomkatona fején. A szegény katona akkor a szép kis táncosnőre gondolt, akit soha többé nem láthat, s egy régi dal csendült a fülébe

Isten áldjon, jó vitéz,
halálba mégy, halálba!

Kettészakadt a papír, a katona kibukott a csónakból, s a következő pillanatban elnyelte egy nagy hal.

Ó, milyen sötétség volt a hal gyomrában! S még félelmetesebb, mint a csatornahíd alatt. A hely is szűk volt, mozdulni is alig tudott a katona. De azért fektében is rendíthetetlenül markolta a puskáját.

A nagy hal ide-oda úszkált; rettenetes volt, ahogy cikázott a vízben. Egyszer csak elcsöndesedett; az ólomkatona szeme előtt mintha villámfény lobbant volna: ragyogott körülötte a nap, s valaki hangosan kiáltotta:

- Az ólomkatona!

A nagy halat kifogták, piacra vitték, s ott eladták - így került a konyhára, ahol a szakácsnő a nagykéssel fölhasította. Két ujja közé csippentette a katonát, s bevitte a szobába. Mindenki látni akarta a világjárót, aki még hal gyomrában is utazgatott. De az ólomkatonának nem szállt a fejébe a dicsőség. Az asztalra állították, hát - furcsa dolgok esnek meg a világban! Ugyanabban a szobában lelte magát, ahol valamikor meglátta a napvilágot; ugyanazokat a gyerekeket, ugyanazokat a játékokat látta maga körül. Ott volt a kis papírkastély is, kapujában most is ott állt fél lábon a takaros kis táncosnő, másik lába a magasban - ő is rendíthetetlen maradt. Ez úgy meghatotta az ólomkatonát, hogy hajszal választotta el a sírástól, már-már kicsordultak szeméből az ólomkönnyek. De a sírás mégsem illett volna hozzá. Csak nézte a táncosnőt, a táncosnő meg őt, de szót nem váltottak.

Az egyik kisfiú most, se szó, se beszéd, fölkapta az ólomkatonát, és behajította a kályhába. Senki sem tudta, hogy mért tette. Biztosan a tubákosszelencében lakó ördögfiók műve volt ez is.

Az ólomkatona ott állt a tűz vörös fényében, és kibírhatatlan forróságot érzett, de nem tudta, a kályha tüze hevíti-e vagy a szerelemé. A piros-kék festék is lepattogzott róla; a viszontagságos utazástól-e vagy az emésztő szomorúságtól, azt sem tudta. A táncosnőt nézte, a táncosnő meg őt. A katona egyszer csak érezte, hogy olvad, de csak állt rendíthetetlenül, s keményen markolta a puskáját. Akkor kicsapódott egy ajtó, a léghuzat fölkapta a kis táncosnőt, s az, mint egy lenge tündér, beröppent a kályha nyitott ajtaján a katona mellé, lobbant egyet, s vége volt.

A katona akkor zsugorodni kezdett, kicsi ólomgomolyaggá olvadt, s másnap, amikor a szolgáló kiszedte a kályhából a hamut, egy kis ólomszívet talált benne - ennyi maradt a katonából. A táncosnőből nem maradt más, mint az aranycsillám rózsza, az is szénfeketére perzselődött.

Lev Tolsztoj: Pánov apó karácsonya

Élt egyszer, valamikor réges-régen, egy messzi orosz falucskában egy öreg cipészmester. Pánov volt a neve, ám senki sem nevezte Pánovnak, vagy Pánov úrnak, de még csak Pánov cipésznek sem. Bárkivel találkozott, mindenki egyszerűen Pánov bácsinak szólította.

Pánov bácsi nem volt túl gazdag. Egyetlenegy piciny kis szobával rendelkezett, melynek ablaka az utcára nézett. Ebben a szobácskában élt, és itt készítette, foltozgatta, javíttatta szorgalmasan a cipőket. Azonban azt sem állíthatjuk róla, hogy szegénységben élt, hisz voltak szerszámai, volt egy ütött-kopott tűzhelye, amelyen megfőzhette ebédjét, amely mellett melengethette meggémberedett tagjait; egy nagy fonott széke, melyben néha-néha megpihent, sőt olykor el is szundikált; egy jó erős ágya férctakaróval, na meg egy kis olajlámpája, amelyet akkor gyújtott meg, amikor ráköszöntött az esti sötétség. És az emberek állandóan jöttek hozzá.

Hol új cipőt rendeltek nála, hol foltozni, talpalni, esetleg új sarkat rakatni hozták régi lábbelijüket. Így aztán Pánov bácsinak mindig volt elegendő pénze, hogy kenyeret vásároljon a péknél, kávéat vegyen a szatócsnál, vagy beszerezze a káposztát kedvenc leveséhez. Az öreg cipészmester boldog volt. Kicsiny, kerek szeműve mögött megbújt szeméből mindig vidám fény sugárzott. Szeretett énekelni, szívesen füttyörészett, és az utcán mindig jókedvűen köszöntötte ismerőseit.

Ezen a napon azonban másként alakultak a dolgok. Pánov bácsi szomorúan állt szobácskájának ablakánál. Elhunyt felesége jutott az eszébe, meg a fiai és lányai, akik rég elhagyták a családi fészket. Karácsony előestéje volt, családi ünnep, amikor együtt van a család, csak neki kell egyedül töltenie ezt az estét. Nézte a szomszédos, gyertyák és lámpák fényétől világos ablakokat, amelyek mögött néhol feldíszített karácsonyfákat is megpillantott.

Az utcáról játszadozó gyermekek ricsaja, felszabadult kacagása hallatszott be szobájába, ajtaja repedésein keresztül pedig a karácsonyi sült hús orrsiklandozó illata lopta be magát a kicsiny cipésműhelybe. „Istenem, Istenem” – mondta szomorúan, fejét csóválva Pánov bácsi. „Istenem, Istenem” – ismételte, miközben szemében kialudt a vidám fény. Aztán egy nagyot sóhajtott, meggyújtotta az olajlámpát, oda-sétált a magas polchoz, és leemelt róla egy régi, megsárgult könyvet. Lesöpörte munkaasztaláról az ott maradt kis bórdaarabokat, kávéat tett föl a tűzhelyre, majd kényelmesen helyet foglalva nagy fonott székében olvasáshoz kezdett. Mivel soha életében nem járt iskolába, csak nagyon-nagyon lassan tudott olvasni. Ujjával gondosan kísért a sorokat, s minden egyes szótagot hangosan mondott ki.

A történet karácsonyról szólt. Arról, hogy egy Jézus nevű kisfiú nem meleg szobában született, hanem istállóban, mivel szülei nem kaptak szállást a vendégfogadóban.

„Lám, lám” - dühögte Pánov bácsi a bajsztát pödörgetve. „Ha ide jöttek volna, nálam meghalhattak volna. Betakartam volna a kisgyermeket fércpaplanommal, és eljátszadoztam volna vele.”

Pánov bácsi fölkelt székéből, és megpiszkálta a tüzet. Odakint sűrűbbé vált a köd, a szobára is vastagabb sötétség borult, így hát felerősítette egy kicsit a lámpáját. Töltött magának egy bögre kávéat, majd visszatért a könyvhöz.

Most a három gazdag emberről olvasott, akik sivatagokon keresztül utazva vitték ajándékaikat - aranyat és illatos fűszereket - a kisdéd Jézusnak.

„Édes Istenem... - tört fel belőle a szó -, de hisz ha eljönne hozzám Jézus, nem tudnék mit adni neki!” Aztán hirtelen elmosolyodott, szemében ismét ott bujkált a vidám fény, fölkelt az asztaltól, odalépett a magas polchoz, és leemelt róla egy spárgával átkötözött, poros dobozt. Felnyitotta s kivett belőle egy pár apró cipőt. Ez a két kis cipő volt élete legjobb munkája.

„Ezeket adnám neki, ha eljönne hozzám látogatóba” - mondta határozottan, majd visszahelyezte őket a polcra, ő maga pedig ismét helyet foglalt fonott székében, és sóhajta hajolt könyve fölé.

Talán azért, mert a szoba kellemes melege elbágyasztotta, vagy talán, mert későre járt már, Pánov bácsi csontos ujjá lecsúszott a könyv lapjáról, és kis, kerek szeműve az orrára ereszkedett. Álomtündér szállt a szemére.

Odakint egyre sűrűbb köd ülte meg a tájat. Homályba vesző árnyak haladtak el az ablak előtt. De az öreg cipész nem látta őket. Halkan hortyogva aludt székében.

Egyszerre csak egy hang hallatszott a szobában: „Pánov bácsi!” Az öregember felpattant székéből. Szürke bajsza remegett, amikor megkérdezte: „Ki az? Ki van itt?” Senkit sem látott, mégis úgy érezte, rajta kívül még valaki van a szobában.

„Pánov bácsi” - szólott ismét a hang. „Azt szeretnéd, hogy meglátogassalak. Ajándékot akarsz adni nekem. Holnap erre fogok járni. Figyeld hát az utcát hajnalhasadáستól szürkületig, és találkozni fogsz velem! De vigyázz! Nem fogom megmondani, ki vagyok! Neked kell felismerned engem!”

Ismét csend telepedett a szobára. Pánov bácsi a szemét dörzsölgette, de nem látott senkit. A faszén lassan égett a tűzhelyben, az olajlámpa már alig pislákkolt. Kintről harangszó hallatszott: megérkezett a karácsony.

„Ez csak Ő lehetett” - dühögte bajsza alatt az öreg cipészmester. „Ez Jézus volt. És ha csupán álom volt az egész? Akkor is... Egész nap várni fogom és remélni, hogy meglátogat engem. De hogyan ismerem majd fel? Hisz nem maradt mindörökre kisdéd. Férfi lett belőle, király. Azt mondják, Isten volt.”

Az öregember lehajtotta fejét, s elmélázott: „Nagyon jól kell megfigyelnem az utcát, nehogy észre-vétlenül elmenjen mellettem!”

Pánov bácsi nem feküdt le ezen az éjszakán. Fonott székében ült, szemben az ablakkal. Éberen figyelte, mikor köszönt be a hajnal.

Lassan megjelentek az első nap-sugarak a domb felett, és bevilágították a hosszú, kanyargós, macska-köves utcát. Járókelő azonban még nem jelent meg a házak között.

Készíték magamnak egy csésze finom kávé karácsonyi reggelimhez” - gondolta jókedvűen Pánov bácsi.

Befűtött a tűzhelybe, fölöttette a jókora adag kávé, de fél szemmel állandóan az ablakot figyelte, nehogy a várva várt látogatója észrevétlenül továbbmenjen.

Végre megjelent valaki. Egy közeledő emberalak volt kivehető az utca végén. Pánov bácsi dobogó szívvel a jégvirágos ablaküveghez szorította orrát. Talán éppen Jézus érkezik, gondolta magában izgatottan. Aztán kiábrándulva visszalépett az ablaktól. Nem Jézus volt az, csak a minden héten errefelé járó öreg utcaseprő haladt háztól házig talicskájával és seprűjével.

Pánov bácsi rosszkedvűen bámult ki az utcára. Aztán elfordult az ablaktól. Fontosabb dolgom van nekem, gondolta magában, semhogy egy öreg utcaseprőt figyeljek.

Fontos vendégre várok: Istenre, a királyok királyára, Jézusra. Csak akkor fordult vissza, amikor már úgy vélte, az utcaseprő elhaladt a ház előtt. Ám az öreg utcaseprő még mindig ott volt az utca szemközti oldalán. Talicskája mellett átfagyott kezét dörzsölgetve fázósan toporgott a hidegben. Pánov bácsi hirtelen megsajnálta: a szerencsétlen ember szemmel láthatóan nagyon fázott, és ráadásul éppen karácsony napján kellett dolgoznia.

Kikopogott neki az ablakon, de mivel az utcaseprő nem reagált, kinyitotta hát az ajtót, és onnan szólította:

„Hé! Barátom!” Az utcaseprő félve emelte fel tekintetét - az emberek gyakran durván bántak vele munkája miatt -, ám megnyugodott, amikor észrevette Pánov bácsi arcán a széles mosolyt.

„Gyere, térj be hozzám egy csésze kávéra!” - invitálta barátságosan a cipésmester. „Úgy látom, csontig átjárt a hideg.”

Az utcaseprő otthagya talicskáját, és belépett az öreg műhelyébe. „Köszönöm” - mondta.

„Nagyon kedves tőled. Igazán nagyon kedves.”

Pánov bácsi megkeverte a tűzhelyen levő edényben a kávé.

„Ez a legkevesebb, amit tehetek” - mondta anélkül, hogy megfordult volna. „Utóvégre karácsony van.”

Az utcaseprő szipákolva válaszolta: „Ez minden, amit én a karácsonytól kaptam.”

Átvette Pánov bácsitól a csésze kávé, majd odacsoszogott a tűzhelyhez, hogy egy kicsit felmelegedjen. Nyirkos ruhájából fanyar illatot terjesztő pára szállt fel.

Pánov bácsi visszasétált az ablakhoz, és az utcát bámulta.

„Vendéget vársz?” - kérdezte az utcaseprő komoran. „Úgy értem, rendeset, nem olyant, mint én vagyok.”

Pánov bácsi lehajtott fejt: „Hát... Hogy is mondjam? Hallottál Jézusról?” - kérdezte.

„Jézus ugyanaz, mint Isten. Nem?”

„Nos, Őt várom ma” - mondta Pánov bácsi.

Az utcaseprő meglepődve pillantott fel, aztán lassan beletörölte orrát kabátja ujjába.

Pánov bácsi ekkor elmondta neki az egész történetet.

„Ezért lesem állandóan az utcát” - fejezte be. „Várom, mikor érkezik meg.” Az utcaseprő a tűzhely szélére helyezte kávécsészéjét. „Hát akkor, sok szerencsét” - mondta, és már indult is az ajtó felé. „Egyébként... köszönöm a kávé” - fordult vissza, miközben arcán

első ízben jelent meg mosoly. Odakint fogta a talicskáját, és tovább indulva folytatta munkáját.

Pánov bácsi addig nézett utána műhelye ajtajából, amíg alakját elnyelte a messzeség.

A téli napsütés szokatlanul erős volt, fényessé varázsolta az utcát, s még egy kis meleget is adott, amely felolvasztotta a jeget az ablakokon és az utca kövein.

Megjelentek az első járókelők.

Néhány részeg az éjszakai mulatozás után támoltyogva kereste az utat otthona felé, ünneplő ruhába öltözött családok indultak rokonaik meglátogatására.

Sokan udvarias főhajtással köszöntek Pánov bácsinak, aki cipésműhelye ajtajában állt.

„Boldog karácsonyt, Pánov bácsi!” - mondták neki. Az öreg nyájasan viszonzta a köszöntést, azonban senkit sem állított meg. Hisz mindannyiukat ismerte. Akire ő várt, az nem falubelije.

Éppen vissza akart térni szobáskájába, amikor valaki fölkelte a figyelmét. Egy fiatalasszony botorkált a házak tövében. Sovány volt, arca fáradt, ruhája kopottas.

Karjaiban kisgyermeket tartott.

Már-már elhaladt a cipésműhely előtt, amikor Pánov bácsi megszólította:

„Jó napot, fiatalasszony! Gyertek be, melegedjete fel egy kicsit nálam!” Az asszony ijedten rezzent össze a hangra, s indult is volna tovább, csakhogy a jóindulatú fény Pánov bácsi szemében bizalmat ébresztett benne az öreg iránt.

„Köszönöm, nagyon kedves magától” - mondta a fiatalasszonyka, miközben belépett a cipésműhelybe.

Pánov bácsi azonban csak vállat vont. „Semmiség” - felelte. „Úgy látom, alaposan átfáztatok. Messzire mentek?” „A szomszédos faluba” - válaszolt nyíltan a fiatalasszony.

„Négy mérföldet kell még gyalogolnunk. Ott lakik a rokonom, akit meg szeretnék kérni, hogy fogadjon be bennünket. Ahol eddig laktam, nem maradhatok, mert nem tudom fizetni a lakbért. Ugyanis férjem elhagyott.”

Pánov bácsi közelebb lépett hozzá. „Van kenyérem, főzök levest, és megebédelünk, jó?” Ám a fiatalasszony büszkén megrázta a fejét.

„Rendben van, de ennek a kicsinek azért adunk egy kis meleg tejet” - mondta az öreg, és azzal máris kivette a kisgyermeket édesanyja kezéből. „Ne aggódj, nekem is voltak gyermekeim!” - tette hozzá csillogó tekintettel. Melegített egy fazék tejet, majd megetette a kisdedit, aki egész idő alatt vidáman gögicsélt, és jókedvűen rugdalózott az öregember ölében.

„Ni csak!” - kiáltott fel Pánov bácsi. „Hát nincs neki cipője!”

„Nem volt miből venni neki” - tört fel a keserűség a fiatalasszonyból.

És Pánov bácsi agyát erősen ostromolni kezdte egy gondolat.

Megpróbált nem figyelni rá, de a gondolat csak nem hagyta békén. Végül is felállt, s megint levette a polcra azt a dobozt, amelyben élete legszebb művét - a két kis gyermekcipőt - tartotta.

Felpróbálta őket a kisdéd lábcskájára, és azok furcsa módon tökéletesen megfeleltnek neki.

„Hát akkor, használja őket egészséggel!” - mondta gyengéden.

A fiatalasszony nem tudta elrejtetni örömét. „Hogyan hálálhatnám meg jószágát?” - kérdezte örömtől reszkető hangon. Pánov bácsi azonban nem is figyelt rá. Megint az ablaknál állt, s az utcát nézte árgus szemmel. Remélem, gondolta, nem haladt el Jézus, miközben én a gyermeket etettem.

„Történt valami?” - kérdezte a fiatalasszony.

„Hallottál Jézusról, aki karácsonykor született?” - fordult vissza hozzá az öreg cipésmester.

A fiatalasszony bólintott.

„Őt várom” - mondta Pánov bácsi. „Megígérte, hogy ma meg fog látogatni.”

És elmesélte neki álmát, ha egyáltalán álom volt az, ami az éjjel történt vele.

A fiatalasszony figyelmesen végighallgatta. Aztán, bár tekintetéből látszott, nem veszi komolyan az egészet, kedvesen megérintette az öreg kezét, és így szólt hozzá: „Remélem, az álom valóra fog válni! Megérdemli, hogy valóra váljon, már csak azért is, amiért ilyen jó volt hozzám és gyermekemhez.”

És ezzel ő is folytatta útját.

Pánov bácsi becsukta utánuk az ajtót, nagy tál káposztalevest főzött magának ebédre, majd visszatért az ablakhoz.

Múltak az órák, az emberek jöttek-mentek az utcán. Pánov bácsi figyelmesen fürkészte az arcokat, ám Jézus nem volt közöttük.

Lassan szorongás vett erőt rajta. Lehet, hogy Jézus már elhaladt erre, csak ő nem ismerte fel! Lehet, hogy éppen akkor haladt el az ablak előtt, amikor ő egy pillanatra elfordította tekintetét, vagy fölkelte megpiszkálni a tüzet! Nem volt türelme a fonott székében ülni, fölkelte, megint kiállt az ajtó elé.

Különféle emberek jártak az utcán: gyermekek és öregek, koldusok és nagymamák, jókedvű és komor arcú emberek. Egyesekre Pánov bácsi rámosolygott, másoknak biccentett, a koldusoknak pénzt vagy kenyérszeletet adott.

De Jézus csak nem érkezett meg.

Amikor beesteledett, Pánov bácsi elveszítette minden reményét. Sűrű decemberi köd ereszkedett alá, a járókelők ritkulni kezdtek, és felismerhetetlen, homályos árnyakká váltak.

Az öreg cipésmester szomorúan gyújtotta meg lámpáját, rakott a tűzre, és készített magának vacsorát.

Utána elővette könyvét, beletelepedett nagy fonott székébe, de szíve túlságosan bánatos volt, szeme túl fáradt ahhoz, hogy olvasni tudjon.

„Csak álom volt az egész” - motyogta bánatosan. „Pedig nagyon akartam hinni benne. Nagyon szerettem volna, hogy meglátogasson engem!”

Szemüvege mögött két nagy könnycsepp homályosította el tekintetét.

Egyszerre, mintha megváltozott volna a szoba. Könnyein át Pánov bácsi menetelő emberáradatot vélt felfedezni kicsiny műhelyében.

Ott voltak: az utcaseprő, a fiatalasszony a gyermekével és mind a többiek, akiket aznap látott, mindenki, akit aznap köszöntött.

S ahogy elhaladtak mellette, ezt suttogták neki: „Hát nem láttál engem? Tényleg nem láttál engem, Pánov bácsi?”

„Kik vagytok?” - kiáltott az öreg cipésmester. „Mondjátok meg, kik vagytok!”

Egyszerre ugyanaz a hang töltötte be a szobát, amelyet előző éjszaka is hallott, de hogy merről jött, azt Pánov bácsi most sem tudta megfejtetni.

„Éhes voltam, és adtál ennem. Szomjas voltam, és adtál innom. Nem volt ruhám, és felruháztál. Amikor ma segítettél az embereken, nemcsak rajtuk segítettél, velem is jót tettél.”

És megint csend telepedett Pánov bácsi szobácskájára.

Szemében a könnycseppek felszáradtak. Tiszta tekintettel szétnézett, ám senkit sem látott.

„Lám, lám” - szólt akkor csendesen, hosszú, szürke bajszát pödörgetve. „Szóval mégis itt volt.”

Elgondolkodva csóváltgatta a fejét, majd elmosolyodott, és kicsiny, kerek szemüvege mögött megbújt szemében ismét felvillant a megszokott, vidám fény.

Az Évszaktündérek vitája

Egy őszi napon kisgyerekek rohagáltak az erdőben. Élvezték a friss levegőt, a madarak csicsérgését, a hulló faleveleket. Ahogy játszottak egyszer csak arra lettek figyelmesek, hogy egy kis tisztáson valami furcsaságot látnak. Nem hittek a szemüknek! Hiszen ilyet ők még nem láttak. Gyorsan mindannyian elrejtőztek a földön fekvő fatörzs mögé és onnét kukucskáltak.

Akár hiszitek, akár nem a kis tisztáson egy gesztenyefalevéllkupac tetején, ahol még melegített a Nap 4 kis tündér tanakodott. A tündérek csodásak voltak. Parányiak, kicsi csillogó szárnyakkal, díszes ruhában.

De kik lehettek ők? A gyerekek csak dörzsölték a szemüket, hogy ez csak káprázat lehet. A tündérek hatalmas vitába bonyolódtak. Arról vitakoztak, hogy melyik évszak a legszebb.

A gyerekek jobban megfigyelték a ruháskáikat. Az egyiküknek tele volt a ruhája tulipánokkal, nárciszokkal, még sapkája is hóvirágból készült. A gyerekek kitalálták, hogy biztosan Ő lehet a TavaszTündér!

A másik tündér ruhácskája csupa hófehér volt, ami csillogott mikor ráesett a fény, úgy ahogyan a hó, ha ráesik a napfény. Az egyik kislány fel is kiáltott, oh és ott a TélTündér is!

Kik lehetnék még itt? Az egyik kisfiú egyből rávágta odanézzétek az a NyárTündér! A ruhája telis tele van apró virágokkal, napraforgóból van a kalapja is!

Az ŐszTündér is itt van ám, a szivárvány minden színében pompázó falevelelek díszítik palástját és makkból van a kalapja.

Most, hogy rájöttek, hogy az évszak tündérek vannak itt a gyerkőcök csak hallgatták őket, hogy ugyan miről tudnak ők ennyit, ilyen hévvel, ilyen hangosan vitatkozni.

Nem győztek egymás szavába vágni! Hogy természetesen az én évszakom a legszebb! Kezdte a NyárTündér. Meleg van! Ilyenkor a leghosszabbak a napok! Lehet fürdeni a tavakban, folyókban tengerekben, mert a Nap felmelegíti nekünk. Finomabbnál, finomabb gyümölcsöket érlelek nektek! A nappalok is ilyenkor a leghosszabbak, hogy több időnk legyen a szabadban játszani.

Közbevágott ám egyből TavaszTündér is!

Jaj ne már, akkor rekkenő a hőség! Kiég a fű is. Bezzeg tavasszal mikor a természet életre kell... Annál nincs szebb. Új élet kezdődik! Kirügyeznek a fák, virágba borulnak. A tulipánok, nárciszok, orgonák, rózsák, illatukkal betöltik az univerzumot!

A tél a legszebb ugrott fel a helyéről TélTündér! Hideg van! Hullik a hó! Az egész táj fehérbe öltözik! Lehet hóembert építeni és szánkózni! Éjjel is világít a hó a sötétben. Mi kellhet még több? Az éjszakák hosszúak, jó nagyokat lehet aludni!

Jaj ne vitatkozzatok már szólt közbe az ŐszTündér! Egyértelműen az ősz a legizgalmasabb! A fák megajándékoznak minket színpompás falevelekkel. Nincs két egyforma! Ilyenkor lehet csak leszüretelni a szőlőt, a természet még az ölünkbe hullajtja terményeit mielőtt elmúlik. Elköszönnek az álmuk előtt!

A vita csak nem akart abba maradni! Egyfolytában egymás szavába csaptak és hadakoztak.

A gyerkőcök összenéztek és nem értették, hogy most miért is kell ezen ennyit bosszankodni?

Fogták hát hirtelen magukat és odaosontak a Tündérekhez. A Tündérek olyannyira el voltak foglalva magukkal, hogy észre sem vették, hogy a gyerekek már mögöttük vannak. Mikor odaérték a lurkók illedelmesen megszólították őket. - Szép napot, Tündérek! Ti valóban az évszak Tündérek vagytok?

- A Tündérek borzasztóan meglepődtek... Mert ugye őket nem lehet látni, nem lehetett volna, hogy észrevegyék őket. Gyorsan el is szégyelltek magukat. De ha már így alakult, gondolták beszélgetnek egy picit a lurkókkal.

A gyerekek nagy örömmel fogadták őket és nagyon örültek.

Jól elbeszélgettek, bemutatkoztak, amikor TélTündérnek eszébe jutott, az a nagyszerű ötlet, hogy tegyenek igazságot a gyerekek, melyik hónap is a kedvencük, melyik is a legszebb.

A tündérek helyeselték a gyerekek pedig elkezdtek nevetni. Miért nevettek kérdezték a tündérek?

Jaj kedves Tündérek! - hát Ti nem is tudjátok? Mi az összes évszakot egyformán szeretjük! Mindegyik csodás ajándékokat tartogat nekünk és ami a legfontosabb, ha egy évszak kimaradna nem követné a következő. Miért? Ugyan már nyugodtan kimaradhatna a tél - erősködött a NyárTündér!

Az egyik kislány pedig elkezdte magyarázni, hogy ha tavasszal a növények nem kelnének ki akkor nem is tudnának megérni nyáron! Savanyú lenne a szőlő, sohasem lenne piros a paradicsom és nem tudnánk finom görögdinnyét sem enni! Ha az ősz nem öltöztetné fel a fákat különböző színekben nem tudnánk faleveleket gyűjteni, mert nincs két egyforma ám, és a szőlőt is ilyenkor lehet leszüretelni. A tél pedig a pihenés időszaka. Alszanak a növények és a macik. Minden évszakra szükségünk van nekünk embereknek!

A tündérek összenéztek és csendben hallgatták az okos gyerekeket, mert annyi bölcsességet mondtak nekik, amire eddig ők sohasem gondoltak.

Nagyon megörültek annak, hogy mindegyiküket ugyanannyira szeretik, ugyanolyan fontosak. Az élet körforgásában mindannyiukra szükségük van az embereknek! Egyik évszak nélkül nem lenne teljes az élet és nem következne a másik. Így követi egymást sorban a tavasz, a nyár, az ősz és a tél.

Hurrá tapsolták meg őket a gyerekek! Megegyeztek végre és ők segítettek a Tündéreknek! Ki hitte volna....